

50.66015

NÔNG-CÔNG MÍN-ĐÀM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce
PARAISSANT LE JEUDI

NĂM THỨ 17

Ngày 8 Janvier

1948

農 賈 茗 談

Số 47

Ngày 21 tháng
mười một, năm Đinh-Tỵ

Mỗi tuần đăng báo ngày thứ năm

ĐỊNH GIÁ BÁN	
TRONG CỜ ĐỒNG-DƯƠNG	
Một năm.....	5 00
Sáu tháng.....	3 00
Mỗi số.....	0 15
ABONNEMENTS	
France et Colonies	
Un an.....	20fr.00
Six mois.....	12 00

Les abonnements sont payables d'avance

Chủ nhơn:
F. CANAVAGGIO
Quản-lý, kiêm Chánh-chủ-bút:
Nguyễn-chánh-Sắt
Đại-biên:
Bàng-thước-Liêng. — Nguyễn-viên-Kiều

PUBLICITÉ	
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES	
La ligne de 0=065 de large... 1 50	
Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés.	
Pour les annonces commerciales on traite à forfait.	
RAO BÁO	
Những lời rao báo về việc thương mại, xin gửi thơ, hoặc đến tại Ban-quản mã thương nghị.	

Direction, Rédaction et Administration: 48, rue Hamelin. — SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Thiệt nghiệp yếu luận.
2. Tân báo xuất thế.
3. Thơ của quan Toàn-quyền.
4. Lễ tiếp mừng quan Thông-đốc Nam-kỳ
5. Âu-châu chiến cuộc.
6. Cao-tiến-Sanh thời ngân phi duyệt.
7. Đại-Pháp lễ nghi.
8. Nữ-giới chung.
9. Tính thể chằm ngôn.
10. Nam-Kỳ soái phủ.
11. Đồng-Dương thời sự.
12. Đưa bạn lên đường.
13. Đáp từ cùng cô Trần-ân-Nữ.
14. Cuộc phát phần thưởng.
15. Cải lương tiểu quai.
16. Nhân đàm. — Ai tin.
17. Thủ giang hồ. — Trình-thám tiểu thuyết.
18. Túc-kiến. —
19. Thi phổ.

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-PHUNG-HUỒN
Phẩm mà đơn-bà khác hơn đơn-đông thì chỉ có 2 điều: 1° đường-kính, 2° sanh-đế mà thôi. Nên kẻ muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường-kính đều đặn. Nếu đường kính chẳng đều thì khó mà có thai cho được, lý là phần nhiều, gốc bởi ngoại-cảm, lục-dâm, hoặc tại lo, rầu, buồn-bực, ưu-huật trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bệnh, đều cũng do nơi đường-kính không đều mà ra.
Tiệm tôi đây, từ ngày dựng phương thuốc máu-nhiệm của ông Tô truyền lại đến nay, hằng gìn lòng cứu giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, giá công chè mà làm huân để trị cho các chứng bệnh đơn-bà đều dùng được hết.
Còn như bình thời mà thường uống thuốc này, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bệnh, mà rồi sanh con dễ cháu cũng nhiều, chỉ như đơn-bà có thai mà uống thuốc này, thì lại động an thai hẳn sẵn, chứng sanh con ra nặng mạnh mẽ nữa, lý là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bệnh đơn-bà hiệu nghiệm như thần đó.
Chủ trị các chứng kể ra sau này:
1. Đường-kính hoặc trời, hoặc sục, hoặc ít, hoặc nhiều;
2. Bạch-đái, Bạch-dâm, ra hoai không dứt;
3. Đường kính hoặc vàng dợt, hoặc đen lấm;
4. Khí huyết đều hư, đường kính không rói;
5. Hoặc đường kính ra nhiều quá, như muốn làm băng;
6. Đường kính đi nghịch, sanh ra thể huyết, trong bụng thì đau;
7. Thân thể chẳng yên, xây-xỉn mặt mày, ăn uống không tiêu;
8. Đau lưng, mỏi cần, vàng mét, ốm gầy;
9. Thái động chẳng yên, trong bụng đau hoai hoai;
10. Rối rít & huyết mà đau, hoặc là-nhau không ra.
CÁCH DÙNG: Mỗi ngày phải uống 1 hũ, uống

với nước trà. Còn đơn-bà dễ thì phải dùng nước đá con nit mà uống với thuốc.
CỬ AN: Những đồ sống-sít, lạnh lẽo, cùng là đồ rang-nướng nóng nẩy, độc-địa chẳng nên dùng.
Mỗi hộp 2 hũ, giá là..... 1 \$ 00

Thuế sanh dược thúy

Hiện nay là đờ Y-học phát minh, cho nên nghệ Y-tuật đã nghiệm cứu càng ngày càng tinh hơn nữa, nhưng mà đời càng tân hoá chừng nào, bệnh lại càng sanh nhiều chừng ấy lung chừng ấy, cho nên phép làm thuốc cũ g phải tu, cơ mà chế luyện lại mới được hợp thời người. Nay đơn-đông có chế một t. ở thuốc nước này rất hay làm nhiệm vụ trị các chứng kể ra sau này:

- Về các chứng ban, Bon nữa cam uạo, Nong lậu như đậu,
- Thời cường dịch hạch, Hoát loạn nữa yã,
- Đau bụng sinh bụng, Trúng phong trông dâm,
- Bất tỉnh như sự, Cảm gió sanh ho,
- Kiệt máu kiệt dâm, Nứt mũi cùng mình,
- Tinh thần bài hoai, Trúng thử phát nóng,
- Thủy thổ bất phục, Vị chẳng tiêu hoá,
- Bi ghe đại sảng, Sơn phong chanh rết,
- Da ngứa nổi sần.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần uống nửa ve, bệnh nặng phải uống nhiều hơn. Con nit mỗi lần uống từ 15 giọt đến 20 giọt. — Con nit chưa đầy 6 tháng

uống 6 giọt, uống với nước trà, cứ nửa giờ thì uống một lần, trong uống ngoài thoa, rất nên công hiệu.
Mỗi ve giá là..... 0 \$ 10
Mỗi 10 ve..... 0 90

NHỊ-KHOA-CANG-CƠ-TANG

Chủ trị con nit cấp mạng kinh phong, cùng các chứng bệnh của con nit kể ra sau này:
Cảm mạo phong nang, mình nóng, mặt đỏ, đăm ngàn chận cơn mai lao liên, nước trợn trắng, cứng rang, cứng đầu, bại liệt nước sự, miệng mũi sưng khi, trong ruột đau tức, hơi tức khó nuốt, đau ra ho, hoặc nước đem và giọt tay giọt chơn, cứng uạ, hoa hoai, hoặc miệng mồm khô khau lại hay khạc nước, lý là chứng CẤP-NHỊ-VI, PHU-KHOA phải dùng nước trà mà uống với thuốc này này.

Còn như thoát nong, thoát lạnh, khi nữa, khi là rút tay, rút chơn, da mặt xanh, vấp mét, ốm gầy, kuo kuo, ợc sưa, an uong chẳng được, khóc ó nước mắt đầm ngu con mai khô-g, anuam, đường đại đường tiêu không tới, tay chơn lạnh ngạt rét ỉa chuang net, lý là chứng MẶN-GI-NH-CHU-NG, phải dùng nước gạo rang mà uống với thuốc này này tức thay hiệu nghiệm.

Cách dùng: Con nit trong tháng tới 3 tháng uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi sắp lên mới ngày uống 2 lần mỗi lần 1 gói. Con con nit ngay tương muốn nó an chơn thì mỗi ngày cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trừ được các chứng bệnh và mạnh mẽ trong mình.
Mỗi gói giá là..... 0 \$ 25

Bạch trước cao

Thuốc này để trị các bệnh lậu, hoặc đái gắt, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc lậu ké lậu huyết chảy ra dâm dề, cứ theo phép mà dùng thì hết, lại trừ được các chứng bệnh độc.
Trong mỗi hộp đều có chỉ cách dùng.
Mỗi hộp giá là..... 0 \$ 60

ĐỒ-TÁI-SANH

Đại dược-Phòng
26, rue Gialong, 26. — CHOLON

Tại đơn-hiệu tôi có bán đủ các thứ huốc như mảy nhà thuốc lớn của Langsa và đủ các hiệu của mảy nhà thuốc danh tiếng bên Tàu, bên hiệu cũng có chế nhiều thứ thuốc rất hay: Như một thứ thuốc theo kiểu sau đây, để mà trị-dâm đường-puđi, và trừ các chứng bệnh ho, như: Ho-lao, ho-đau, ho có máu, ho-phong, ho-gió, chẳng luận là lâu hay mau, hề dùng tới nó thời tất nhiên thân kiện, và xin quý ông coi cho kỹ những thuốc của đơn hiệu tôi thời biết.

12 ve giá là... 3.00
1 ve giá là... 0 30

TẠI ĐƠN-HIỆU

Có trồng rừng và lịch rừng bằng vàng Tây với và g Annam, chừa chừa khéo léo làm, mà giá lại rẻ hơn hết các tiệm, quý ông muốn làm kiểu nào cũng được (Tôi cũng đứng bảo lãnh trong một năm như có sự đời sửa lại không ăn tiền).

LIQUIDATION DES LIVRES

- SÁCH BÁN RẺ (nhiều, ít gì được ráo)
  - Sự tiêu giặc Âu-châu 1 à 5 mỗi cuốn..... 0 \$ 40
  - Quyển phụ A..... 0.00
  - Sách bán xam há..... 0.30
  - Tiền căn báo hậu 1 à 8..... 0.30
  - Tướng vau-tiên..... 0.30
  - Lịch và ngọc-hạp 1915, 1916. 0.20
- Mỗi 100 \$ 00 huế-lương 60%, tiền gửi chủ mua chịu.

MAISON QUANG-HUY
54 rue Vienot Saigon

TRƯỚC KHÍ MUA XE MÁY

Thì quý vị nên đến tiệm

LỤC-TỈNH-LẦU

Thì quý vị ắt chọn dạng

KIEU

EMBLEM VÀ MEAD

Tốt đẹp, chắc chắn và giá rẻ hơn các nơi

Đường Espagne số 48

Góc Chợ-mới

SAIGON

TRẦN-QUANG-NGHIÊM

ĐỒ-trạch-Sanh, Đại dược-phòng

7, Quai de Minh-Hương, 7
CHOLON

Tiệm bảo chế thuốc theo cách Langsa, có trữ đủ các thứ thuốc danh tiếng bên phương Tây và F ung-quốc, chẳng thiếu món chi, nay đơn hiệu mới chế một thứ nước này, thơm tho ngọt dịu, hình nó như sữa, dùng rồi ngọt hơn theo cứu sau đây, để trị các chứng bệnh ho, đau bụng và siêng, uống nó thì ngủ ngon, thết là một thứ thuốc trị đả đả đả đả, năng lượng lớn nhờ, đều dùng đả đả đả đả. Xin quý vị có mua thì phải coi kỹ, kẻo lầm đó giả.

12 hũ... 2 \$ 40

CÁO BẠCH

Xe hơi đi thơ và đưa bộ hành

Từ Gocong lên Saigon chạy mỗi ngày.
Nay sửa lại như vậy:
Đến đi. — Sớm mai Gocong 6 giờ rưỡi chạy lên tới Saigon là 9 giờ rưỡi.
Đến về. — Chiều lại ở Saigon 3 giờ rưỡi chạy về tới Gocong là 6 giờ rưỡi.

GIÁ TIỀN:

SAIGON	đi Cán-giước.....	0.60
	đi Chợ trạm.....	1.00
	đi Cán-đước.....	1.20
	đi Cầu-nổi, Vàm-cỏ.....	1.60
	đi Gocong.....	1.90

GOCONG	đi Vàm-cỏ.....	0.50
	đi Cán-đước.....	1.00
	đi Chợ trạm.....	1.20
	đi Cán-giước.....	1.60
	đi Cholon và Saigon.....	1.90

Đường từ Gocong lên Myho
Mỗi tuần chạy 3 lần là: thứ hai, thứ ba và thứ tư. Ở Gocong sớm mai 6 giờ rưỡi chạy tới Chợ-gón 7 giờ, tới Chợ-gạo 7 giờ 45 phút, tới Myto 8 giờ rưỡi.

GIÁ TIỀN:

GOCONG	đi Chợ-gón.....	0.50
	đi Chợ-gạo.....	1.00
	đi Myho.....	1.60

Con nit từ 10 tuổi ăn nửa phần tiền, đồ hành lý mỗi kilo là 2 chiem.

Bến xe đò:

Ở Saigon thì tại Chợ-mới Saigon.
Ở Myho thì đò tại ga xe lửa.
Ở Gocong thì đò tại Chợ.
NGUYỄN VĂN-ĐẦU đit NĂM-NHỎ
Propriétaire d'automobiles
Service Postal Saigon-Gocong.

Ai có dùng người coi vườn ruộng c háng?

Có một người tác lời 40 mươi, biết tiếng Langsa. Nay muốn kiếm một chỗ làm như Gérant, coi sóc việc ruộng nương. Ai muốn cần dùng, xin do nơi quán Nông-cổ Mìn-dam.

TIỆM HỌA CHƠN DUNG
Nguyễn-đức-Nhuận

ở ngang gare xe lửa Gia-định

Tiệm này vẽ theo thể cách khéo léo, để
trăm năm cũng không phai.

Quí-vị có gửi hình chụp sẵn lên vẽ hoặc
gửi thơ thương-nghị đều chỉ xin để
bào như vậy:

M. NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN
Dessinateur à Giađinh.

ĐẸN THỜ KEM... MAU LẮM! MÀ HẠT KỶ CANG
TIỆM MAY

Nguyễn-hữu-Sanh

Ở gần Gare xe lửa Cầu-ông-lãnh

Máy thêu các ừ kiểu áo-xiêm quần, dài, và y-
phục Âu châu (paletot) theo thức thế.

Có bán sẵn, vải-bò, tơ-lụa, kiểu mới bông-lạc.
Lược-lông Bắc, Cẩm-châu Tàu, cùng hàng Tây,
nàng Nhật-bản, các màu sắc.

Vấn, Nhò, Xuyên, Lãnh (Trung-huê), Nhuộm
Gia-dụng, thật tốt.

Thơ, tuồng, truyện quốc-ngữ bán sỉ và bán
lẻ, vắn vắn !!!

Nếu chú-qui-vị, muốn hỏi kiểu để chỉ, xin viết
thơ để:

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH,
110, Quai de Belgique, Cầu-ông-lãnh,
SAIGON.

Nhà in và nhà bán sách

của

MADAME Vve HUỖNH-KIM-DANH

14, rue Catinat - Saigon

Tại nhà in tôi có in đủ các thứ thơ
tuôn truyện sách, có in các thứ thiệp
mời đám cưới, thiệp tang, cùng các thứ
thiệp đủ kiểu đủ cách, rất khéo rất đẹp,
tùy ý liệt-vị, cũng có đóng bì sách nhiều
kiểu nhiều màu hoa-hoè rực rỡ, có bán
đủ các thứ sách và giấy mực cho học trò
dùng. Liệt-vị muốn in vật chi hay là đóng
sách, thì tôi lại làm rất mau mắn, và
tính giá rẻ. — Kính xin Lục-châu chú
quan-tử có viết chỉ lên đèn Saigon tiện
đường xin ghé tiệm tôi, thì tôi rất cảm
ơn và cũng vui lòng tiếp đãi.

Tuần Kim-vân-Kiểu in rồi hay làm trọn bộ. 0 \$ 80
Huân-tê-cách-ngôn có ích cho trẻ em... 0 \$ 50
Lục-vân-tiến có hình hay làm..... 0 \$ 50

Madame Vve HUỖNH-KIM-DANH.

Cần khải

Bổn-quán rất khen rất kính Mmes Vve Huỳnh-
kim-Danh là đơn bà góa mà có tâm chí lo việc
đại thương, một mình mà quản suất nội một nhà
huân bán lớn như vậy, thiệt là nữ-trang trường
phụ đó. Vậy xin Lục-châu ráng giúp thêm cho
người bần vắng lâu dài đáng để làm gương cho
pho nữ giới.

NHÀ IN VÀ NHÀ BÁN SÁCH

J. Viet,

Nhà in này, lập ra đã hơn 10 năm rồi,
in đủ các ừ các kiểu, có lãnh in đó tại
kho sách Nhà-nước và các Sở; Tham-
biện. — Có đóng bì sách đủ kiểu, rất
khéo rất đẹp. — Có in đủ các thứ thiệp
quan hôn tang tế, nhiều kiểu nhiều màu
hoa hoè rực rỡ, mà vắn cũng đẹp. —
Vậy xin Lục-châu chú quan-tử, có cần
dùng viết chỉ, hãy đến tiệm tôi, tôi đã
làm mau mắn mà tính giá lại rẻ. — Tiệm
tôi cũng có bán đủ Thơ, Tuồng, Truyện,
Sách,

NÔNG-CO MÍN-ĐAM

實業要論
THIỆT NGHIỆP YÊU LUẬN

Cách nuôi gà
(Tiếp theo số 39)

Phàm những gà mái đẻ, phải
làm ra cho nó một cái chuồng
riêng, lót ổ cho nhiều, để sẵn cho
nó đẻ, nếu đẻ rồi thì át nó bả
đầu để đỡ rơi rớt khắp nơi, qua
đều chuộc bộ tha thặng hao hớt.

Mỗi bữa sớm mai phải thả gà
ra mà cho nó ăn uống thông thả,
giờ nào muốn cho nó ăn phải
định cho có chừng, ngày nào như
ngày này, phải sắm một cái chuồng
nhỏ nhỏ, mỗi lần cho gà ăn thì
phải rung chuông, tập nó cho
quen chừng, rồi sau hễ mỗi khi
cho ăn cứ việc rung chuông, dẫu
nó ở đâu xa cũng nghe tiếng
mà chạy về, khỏi mắc công kiếm
tiềm kêu gọi.

Khi cho gà ăn rồi thì phải lùa
qua nơi vận-dộng-tràng, cho nó
bươi chải kiếm ăn thông thả.

Đổ đựng nước cho gà uống,
phải rửa rây, và thay nước trong
sạch cho thường. Chuồng trại
cũng phải quét tước cho sạch sẽ
mỗi ngày.

Phải lưu ý bốn mùa, khi mực khi
lạnh, hễ mùa nực thì chuồng trại
phải giữ gìn cho thông khí, còn
mùa lạnh thì trong chuồng phải để
rom cỏ cho dày, cho gà nằm cho
ấm.

Trong chuồng cũng chẳng nên
để cho ước ác, nếu có ước ác thì

phải đổ cát khô, cho nhiều, hoặc
tro vôi đã sạn, phải làm làm sao
cho có khí âm thường thường
lầy theo hàn-thứ-châm lồi chừng
17, 18 độ là vừa.

Lại cũng phải coi chừng, hoặc
muối mòng, hoặc chuộc bộ, hoặc
ràng rít cùng các loại động-vật
khác nó phá hại mà mất lời.

Qua lời tháng 9 tháng 10, gà
tới kỳ thay lông, lúc ấy là lúc thân
thể nó mệt nhọc yếu đuối lòng
non mới mọc, những đó cho nó
ăn phải dùng đồ tu-dưỡng cho
nó mau bổ sức lại, nếu không thì
lông non nó chậm mọc, mà rơi rớt
cũng nghĩ lâu không đẻ trứng.

Cho nên trong lúc ấy những
đồ ăn của nó, phải dùng luru-
hoàng tăng nhỏ, hoặc tiêu bột cũng
được, trộn chút dinh vào mà cho
nó ăn, có ý giúp cho lông non
mau ra và ra mạnh.

Còn những gà mái nào mà đã
đang hạ-nấm rồi, thì nó đẻ trứng
càng ngày càng ít, phải lựa bắt
nhốt riêng ra, nuôi thúc lại cho
mập mà bán.

Phải làm một cái chuồng cho
rộng rãi khoan khoáng, nhốt những
gà mái ấy riêng vào đó, đừng cho
nó đi đâu kiếm ăn khó nhọc, phải
săn sóc cho ăn đó bỏ dưỡng cho
thường, cho nó nề đầy đủ, chỗ
sàn nó ở đó, trên phải che rom
hoặc cỏ cho bớt nắng, được như
vậy trong chừng một tháng thì
gà đã mập béo, cần cột lại mồm,
sắc lông nhuộm đượm, đem ra mà
bán át được nhiều tiền, dẫu đẻ
mà ăn cũng là khoái khẩu.

Kỳ sau tôi sẽ nói sơ một ít
chứng bệnh của các loại gia-cầm
cho chú quan nhân khán.

(Sưu và tiếp theo)

NGUYỄN-CHÍNH-SẮT

Tân báo xuất thế

Bổn-quán lấy làm hân hạnh kính tỏ cho
chư-tôn hay rằng nội trong tuần tháng
giêng Langsa đây sẽ có một tờ Tân-báo
phát hiện, qui-hiệu là: ĐẠI-VIỆT TẬP-
CHÍ. Vậy thì Việt-Nam ta từ đây rất nên
may mắn mà được thấy Báo-quán càng
ngày càng tăng số thêm luôn. Ấy cũng
nhờ lòng khoan nhơn đại độ của quan
Toàn-quyển Albert Sarraut, Ngài hằng
lo lắng mở mang trí-thức cho dân-tộc ta,
cho nên từ ngày Ngài trúng nhậm Đông-
Dương đến nay thì Ngài cứ chăm nom
có hai đầu cần nhứt hơn hết là quảng
khai Báo-giới và đại khởi Học-đường.
Đó là một đức công-đức vô lượng vô
biên mà chúng ta phải ghi tạc vào lòng
để làm Kỷ-niệm ngàn năm về sau đời
đời chẳng mực.

Chỉ như cái tôn-chí của tờ ĐẠI-VIỆT
TẬP-CHÍ này thì chư-tôn đã thấy rồi
trong tờ quảng-cáo mà bổn-quán đã in
hành nơi kỳ 46 mới rồi đây, rất cần-
lịch rất quang-trọng về việc kinh-tế lý-thai cho
chúng-tộc ta là dường nào, chư-tôn cũng
đủ rõ.

Nay Bổn-quán chỉ ước mong có một
đều là xin chư-tôn cũng để lòng lân mẫn
những kẻ có dạ nhiệt-thành cùng quê-
vực mà vừa giúp cho ĐẠI-VIỆT TẬP-CHÍ
cho bền vững lâu dài, mà mở mang cho
đoàn hậu-tân, ngõ hầu bước bả bước
đường mà tranh cạnh mới lợi-quyển, đem
về cho chúng-tộc, được như vậy thì Việt-
Nam hạnh thậm, quốc-dân hạnh thậm.

NGUYỄN-CHÍNH-SẮT
thoát mạo.

NHÀ CŨ MICHEL.

L. CAFFORT kẻ nghiệp

Đường Catinat, môn bài số 32, 34, 36, 38 — Saigon

SÙNG BÀN CHIM

KHÍ GIẢI, THUỐC ĐẠN ĐU THỨ. Đồ phụ tùng sẵn bán.

Xe máy đẹp hiệu « ALYON » và hiệu « SPHINX » (nhà Caffort đại diện cho hai hiệu
này ở Nam-kỳ). Kĩ nghệ từng xe máy đẹp (là vỏ xe, ruột xe, đèn, ống thực, vắn vắn)

ĐỒ NỮ TRANG, đồ trang lý và đồ bằng bạc, đồng hồ để thờ, đồng hồ trái quai
hiệu « LAP ».

Chuyên đo cổ, má-đai, má-đai-đồng cho người Annam dùng. Vàng đỏ có giấy làm
chứng 18 Carat.

GIÁ RẺ LAM. IT TIỆM BÌ KIP !

Sẽ gửi vào Lục-châu cách MAU LẠP.

Lời rao

Kính cáo cùng chú qui-vị đặng rõ, nay
tôi có lập một tiệm tại Bình-tây đường
Gia-phú tiệm này sửa xe máy, sơn hãm
xe máy, xi-nickel, đóng xe kéo, sửa xe kéo,
và có bán đủ các thứ phụ tùng cho xe
máy và xe kéo, xin qui-vị tưởng nghĩa
đồng-bang, có sửa máy chi, đem đến
tôi sẽ tính giá rẻ, lại trong tiệm cũng
có trữ bán sách Diên lục cổ tịch, cuốn
thứ nhứt.

Ngô-vân-Thị kêu rằng: Tư-Khi
tại đường Gia-phú, Bình-tây.

NGUYỄN-VĂN-MIT

110, Rue d'Adran, 110,
SAIGON

Kính cáo cùng chú qui-hữu đặng rõ.
Nay tôi mới mở một cái tiệm bán nón
Langsa đủ thứ, kiểu lớn nhỏ và đủ thứ
màu thật tốt nhất hạng, tại tiệm tôi có
một người làm giấy bán nón rất khéo và
ăn rẻ hơn các nơi. Xin qui-hữu dời gót
ngọc đến tiệm tôi chơi, trước là coi cho
vừa lòng, sau giúp giùm cho đồng-ban.
Xin qui-hữu vui lòng đến xem thì rõ.

Như qui-hữu ở các nơi có muốn mua đồ
thì gửi thơ cho tôi thì tôi sẽ gửi đồ lập tức.

Thờ của quan Toàn-Quyền

Gởi cho các quan Thủ-lãnh trong cõi Đông-Dương

Saigon, ngày 22 Décembre 1917.

Quan Tổng-Thống Đông-Dương gởi cho quan Thống Đốc Nam-kỳ, quan Thống-sứ Trung-kỳ, Bắc-kỳ, Cao-man, Lào và quan Tham-biện chủ tỉnh Quảng-châu-Vân; Ngày 21 Décembre 1917, tôi có tư-điền tin mà cho các quan hay cuộc quốc-trái trong cõi Đông-Dương kỳ này đáng là bao nhiêu. Trong một kỳ này mà đáng ngoài 47 triệu rưỡi, thiệt là nhiều hơn hai kỳ 1915 và 1916 hội phần.

Không có lời chi hay hơn là sự thành tựu đó mà tỏ lòng trung-hậu và sự hèn chi của nước Á-Pháp-Lang ta đây, mà cật-ty cho tới lúc mang cuộc chiến-tranh ghé gớm này là lúc binh ta sẽ đặng toàn thắng.

Quan Thuộc-địa-bộ Thượng-thơ, thay mặt cho Chánh-phủ Đại-Pháp, cậy tôi truyền bá cho thần dân trong cõi Đông-Dương hay rằng Mẫu-quốc bằng lòng lắm. Nay tôi cậy lại các quan xin tỏ tình ấy cho dân sự trong địa phận các quan cai trị và truyền rao lòng cảm mến của Chánh-phủ Đại-Pháp trong các châu các quận thuộc về quyền hành của các quan.

Tôi xin các quan hết lòng cảm ơn dân sự cho xứng đáng và cho đều đủ. Tôi vui lòng mà biết rằng trong cuộc quốc-trái kỳ này các quan đã có công nhiều cùng Nhà-nước vì đã cần lo sốt sắng trong việc truyền rao. Nay bốn phận chúng ta, là các quan với tôi, phải hiệp nhau mà chào một cách cho hết lòng, một cách thật cung kính, cái gương tốt về lòng trung-hậu, chỉ quyết-định và liều tấc bao của dân sự, Tây và Nam, đã tỏ ra một cách mau mắn quảng đại hơn ý chú g ta đã phỏng định.

Ngoài ba năm chính chiến rất nên khổ nào, làm cho mỗi người phải chịu bề bao tấc, cho cuộc lý-tài phải đều khổ đốn, tuy vậy, đã không ai lấy có ấy mà cho

vay ít, mà lại thấy đều lấy đó là việc tốt mà cho vay nhiều hơn số Nhà-nước đã trông cậy. Từ nghèo chỉ giàu, thấy thấy đều đưa cho Mẫu-quốc tiền bạc của mình đã khổ nhọc mà làm ra, tiền bạc mình chất một đống dành lâu nay, nào là su, nào là bạc, nào là giấy, cầm nặng trĩu triệu trên tay mà đưa ra. Lòng quảng đại ấy lại càng quý hơn nữa là đã cho mà lại dấu tên mình, nên đầu người có ít cho ít, hay là kẻ giàu có mà cho đến bạc ức cũng không biết dặng là ai cho. Tỏ lòng trung-hậu mình mà không cho biết tên mình, ấy chẳng khác nào nhiều kẻ anh-hùng nơi chiến-địa đã liều thân cứu ta mà ta không rõ các dặng ấy là ai.

Đấy các sức mạnh đều hiệp nhau lại, như các lương tâm, các lòng sốt sắng, các lòng tin tưởng, mà tỏ thêm sự hòa hiệp đáng kính này đã thành ra luật trung-hậu của Đông-Dương. Nào là nông, công, cổ, các xứ các nơi, nào là viên quan chức sắc các sở các ty, nào là thầy tu các đạo các dòng, nào là tướng sĩ cũng lính tráng đường bộ đường thủy, thầy thầy đều hãy sức mạnh của chữ Đông-bảo Đại-Pháp đến sau sẽ làm cho người này gắn với người kia một cách khắn khít cũng như một cục thép, chẳng sợ lòng già-mang của Đức chúa nào.

Trong lúc vì bèn lòng lo việc thần trận, nên còn ruột của Mẫu-quốc (là người Langsa) phải xuất tiền bạc như vậy, thì lòng trung-hậu của con nười Mẫu-quốc (là người bản-quốc) cũng tỏ lòng tin cậy của mình ra một cách làm cho ai cũng phải động lòng. Trong xứ các quan cai trị, thì các quan đã thấy ngàn ngàn muốn muốn người Annam, người Cao-man, người Lào, lấy sự sốt sắng đem bạc tới kho cùng tới hàng mà cho vay. Dầu tính chung hết trong cõi Đông-Dương hay là tính riêng ở xứ trong Thuộc-địa, thì số người bản-quốc cho vay nhiều quá năm lần hơn hai kỳ trước. Người bản-quốc cho vay nhiều như vậy là tỏ lòng biết ơn cùng Đại-Pháp Bảo hộ. Một lần này nữa dù làm Mẫu-quốc thấy rõ rằng chẳng phải mình thi ân cho người bạc bèo. Trong xứ này là đất của con nười Mẫu-quốc, Mẫu-quốc đã thi ân, nay đặng lòng thương mến và thêm sức mạnh.

Đã vậy, lời kêu gọi của Đại-Pháp cùng người bản-quốc cũng làm cho kẻ ngoại-bang ở ngu trong cõi Đông-Dương cũng hường bá mà giúp Mẫu-quốc trong cuộc chiến-tranh.

Vậy xin các quan hãy thay mặt cho Mẫu-quốc mà cảm ơn mấy người mới làm việc bốn phận một cách rất xứng đáng đó.

THUỐC ĐIỀU HIỆU SÚNG ĐỒNG

BAO XANH

Mùi đã ngon mà giá lại rẻ

Chừng cảm ơn rồi, các quan và tôi cũng chưa làm đủ việc bốn phận của chúng ta, vì người Đông-Dương mà tỏ lòng trung-hậu như vậy là cũng như dạy ta đó. Dạy ấy là dạy chúng ta phải nóng rã, làm việc cho bền bỉ, ráng sức mà lo cho cuộc ăn hóa, công-lý, cải-lương thiết lập cho nhiều đặng mở mang thêm cuộc khai thông dân-tí và cuộc lý-tài trong cõi Đông-Dương cho Đại-Pháp và cho con Đại-Pháp. Sự hoà hiệp mạnh mẽ mà lòng trung-hậu của dân đã tỏ bày ra đó là một đức, chỉ rằng người bản-quốc tin cậy ta, lại cũng chỉ rõ người nào làm sao cho xứng đáng mới đặng lòng tin cậy ấy. Muốn cho xứng đáng thì ta phải hiệp cùng hết cả mỗi người, bắt đầu là sĩ thứ thần dân, cùng nhau một ngày một tin cậy, một ngày một khấn khích cho sốt sắng, cho hết lòng lo công việc mà Mẫu-quốc và Đông-Dương trông cậy ta làm.

ALBERT SARRAUT.

LỄ TIẾP MĂNG

Quan Thống-Đốc Nam-kỳ

Hôm thứ bảy tuần rồi, nhằm ngày 29 Décembre 1917 rồi đây, các quan văn võ Tây Nam các ti các sở đều tựu đến dinh mà làm lễ tiếp măng quan tân nhậm Thống-Đốc Nam kỳ là ông Le Gallen. Đứng 10 giờ ban mai, quan Toàn-quyền bèn đốc nhị-vị tân cựu Thống-đốc Nam-kỳ vào dinh, có quan Thân-sĩ Nam-kỳ là ông Outrey cũng vào dự lễ ấy.

Lúc ấy bốn vị đại-thần có đọc mỗi Ngài một bài diễn-thuyết, bốn-quần dịch hết và đem trọn vào đây cho chư-tôn nhân làm.

Lời diễn-thuyết của ông Rivet là quyền Thống-đốc Nam-kỳ

Bẩm quan Thống-đốc,

Hôm nay tôi hết lòng cung kính và tin cậy mà giao phần Chánh-trị xứ Nam-kỳ

lại cho Ngài, là một phần việc nặng nề mà tôi gánh vác giữ gìn đã hai mươi tháng trọn. Nguyên trước đây có lúc Ngài làm Thanh-ira, có lúc Ngài quyền làm Thống-đốc mà cai trị xứ này xem những dấu tích của Ngài để lại thì Ngài vẫn có lòng yêu mến xứ Nam-kỳ; vì vậy mà thần dân si nầy đều chắc rằng chẳng có người nào mà thông thạo tình-trai và sốt sắng hơn Ngài nữa đặng mà hộ trì và gìn giữ cái quyền lợi cho Thuộc-địa này.

Hiện đây, Ngài thấy những người Tây Nam đang hiện diện tại đây, đều là người một lòng một dạ lo lắng giúp đỡ cho Chánh-quốc trong cơn chinh chiến. Cả thấy đều sẽ đem hết lực dạ nhiệt-thành mà giúp đỡ Ngài chẳng hề sai chạy.

Vả lại xứ Nam-kỳ ít có khi nào mà được bình-tujuan và thanh-vượng như trong lúc này; ấy là một xứ hay yêu mến đều yên lặng và lo lắng cho tấn bộ việc sanh nhai. Xứ Nam-kỳ lại biết rằng nhờ có ơn-chánh của Ngài đặng thì các điều hi vọng sẽ mau thành tựu.

Bẩm Ngài, tôi lại xin thay mặt cho thần dân trọn cả Thuộc-địa này mà dâng những lời chúc tụng cho Ngài được vinh trĩa xứ này trong ngoài yên tĩnh.

Lời diễn-thuyết của quan Toàn-quyền Albert Sarraut

Bẩm Thống-đốc,

Tôi cũng cùng chư công mà chào mừng Ngài. Tôi đến chứng cho Ngài lãnh việc hơn nay đây là có ý, chẳng những muốn tỏ lòng lo cần lo cho các quan đặng đồng ý-kiến mà làm cho việc chánh-trị xứ này đặng hưng-vượng mà thôi; mà lại rước mặt các quan đây là mười kẻ từ đây đã trở nên người phụ tá cùng Ngài, tôi cũng muốn tỏ rằng vì lòng tôi yêu chuộng tài đức Ngài nên tôi mới xin cùng Chánh-quốc phú thất xứ Nam-kỳ này cho Ngài quản lãnh.

Ngài trở lại đây nhậm lúc rất hay, làm cho việc chánh-trị đặng đều may mắn. Ngài yêu mến xứ này, xứ này cũng yêu mến Ngài. Nam-kỳ còn nhớ ngày trước Ngài đã hết dạ trung-cần mà cai trị trong xứ và tôi biết trước rằng Nam-kỳ có lòng yêu chuộng Ngài, vì vậy nên tôi tưởng bởi đó mà Ngài đặng bớt sự yêu mến xứ Bắc-kỳ và tôi cũng ước cho xứ Nam-kỳ này miêng chấp tôi vì đã dờn đi một việc quan rất giỏi giảo, rất thanh liêm, là người giao quyền lại cho Ngài hôm nay đây.

Thuốc hút

hiệu

CÀ-LÔP

(TRÁI ĐẤT)

Là một thứ người ta ưa dùng hơn và hay hỏi mua thường lắm

Có một mình hàng DENIS

có trừ mà thôi.

Viên quan ấy, tôi gồm về cho gần tôi mà chung lo việc lớn với tôi là việc kiểm sát công việc làm và Canh Nông. Tôi làm như vậy là chẳng những tỏ lòng tôi tin cậy người vì đã lấy lòng trung hậu, hết dạ nhiệt-thành mà làm y theo lời tôi khuyên bảo, nên Tây Nam đồng hiệp sức mà lo cho trong nước được tấn hóa là đều ước trông của Chánh-quốc.

Nhờ vậy mà xứ Nam-kỳ xinh đẹp này, là xứ Ngài sẽ cai-trị, đứng thái bình và đứng sự tấn-bộ trong việc sanh-nhật. Xứ này bền lòng trung tín mà vừa giúp Mẫu-quốc trong cơn nước lửa luôn. Mỗi hôm qua đây Nam-kỳ lại lấy làm sốt sắng mà tỏ sức mạnh và chí khí trung-thành cho đứng lo trong cuộc chiến-tranh này cho tới cùng, cho đứng bãi trí việc thăng trận ngay mai, thì gần Ngài, chung quanh Ngài, khắp cùng trong xứ, từ thành thị đến chốn rầy quê, trong các tỉnh các nơi, thấy đều có người sẵn lòng mà vừa giúp luôn.

Vậy thì Ngài hãy điều đặc kẻ ấy là kẻ hết lòng cùng nhà-nước, đáng tin cậy, làm sao cho ích lợi cho Đại-pháp và cho Thuộc-địa. Ngài đã cai-trị xứ Bắc-kỳ đứng vuôn tròn, nay tôi chẳng cần chỉ về đều chỉ cho làm. Ngài cũng biết tôi để cho người phụ giúp của tôi mà tôi đã lựa, đứng thông thả theo trí-thức của mình liệu lấy mà làm phận sự theo cái quyền hành và cái trách-nhệm của mình.

Trong Thuộc-địa Nam-kỳ, Đại-Pháp đã lập hội-đồng thay mặt cho dân, nếu người có xin đều chỉ có ích lợi cho dân thì Ngài hãy hết lòng mà xem xét cho làm. Tôi chắc trước rằng Ngài sẽ đứng bằng lòng mấy người ấy như tôi và ông Rivet đã đứng bằng lòng vậy.

Ở bạn thiết Le Gallen ôi! Bây giờ hãy khởi công đi. Cái bánh lái ở trước mặt Ngài đó, hãy cầm lấy, nhưng tôi không cần phải bảo Ngài phải ráng lấy mà cầm, vì tiếng ấy nói ra cũng vô ích cho người đã biết Ngài, chỉ phải nói; hãy lấy sự tin cậy, hãy lấy sự vui lòng toại chí như cả thấy tại đây trong lúc này, mà điều đặc chiếc tàu có cạm cớ Đại-pháp ra khơi. Hãy làm sao cho chiếc tàu rất xinh rất đẹp là xứ Nam-kỳ này và những bạn

bè dưới tàu ấy là Tây và Nam, lấy sự mạnh mẽ, sự thương mến nhau như anh em ruột, nương theo cái máy nhiệm mầu của Chánh-quốc rất yêu dấu, mà xâm xam lướt thẳng vào neo tiền-đổ chói lòa tỏ rạng

Lời diễn-thuyết của ông Outrey là quan Thân-sĩ Nam-kỳ

Quan Thống-đốc yêu dấu,

Này giờ Ngài đã nghe những lời vang ngọc rồi, vậy bây giờ đây tôi cũng chúc tụng cho Ngài một bài, là tôi có ý muốn tỏ cho ai nấy biết rằng tôi lấy làm hân hạnh mà còn được ở trong Thuộc-địa nhậm lúc Ngài mới lên bính chánh xứ Nam-kỳ này.

Tôi xin tỏ với Ngài rằng chẳng có ai xứng đáng hơn Ngài mà lãnh được cái trách nhiệm to lớn này, vì sự cai trị rất khéo léo của Ngài là lúc Ngài quyền Thống-đốc nơi Thuộc-địa này nhậm lúc rất gay go, lại những nhơn-chánh của Ngài đã để lại cho Tây Nam vẫn còn khen ngợi, nên khi nghe Ngài đặc chỉ về trấn xứ này, thì ai nấy đều mừng rỡ vô cùng. Tuy lúc ấy Ngài ở chẳng bao lâu, song cả thấy đều đem lòng yêu mến. Tôi xin nhắc rằng lúc ấy Ngài đã đem hết ý kiến cao thâm mà cai trị xứ này được trở nên hưng vượng. Tôi lại tỏ cho ai nấy hay rằng tôi rất cảm tình của bạn đồng-liêu tôi là ông Albert Sarraut và ông René Besnard, vì đều ước vọng của Thuộc-địa này, mà phú thát cái trách-nhệm này cho Ngài đây.

Còn phần riêng của tôi thì tôi dám nói với Ngài rằng tôi sẽ ráng hết sức mà giúp Ngài nơi quốc-hội. Và tôi đây cũng đã từng lo việc chánh-trị nhiều năm nơi đất Nam-kỳ rồi; nay tôi lại được đứng thay mặt cho xứ Nam-kỳ này nữa, thì tôi sẽ cố thể mà giúp Ngài, nơi phòng quốc-hội.

Ở bạn thiết ôi! Ngài phải ráng mà làm sao cho thành tựu xứng đáng danh phận một vị Thống-đốc như lời quan Toàn-Quyển mới nói khi này đó. Hãy

làm cho tuyệt sự lộng quyền mà nó đã làm cho trái trở sự chánh-trị hàng ngày đi. Ngài hãy noi theo chương-trình rất qui rất lịch của quan Tổng-Thống Toàn-quyển Albert Sarraut đã trình thuyết nơi Thượng-ngự-viện, hãy đi theo cái phương-châm ấy mà làm cho thành tựu nơi Thuộc-địa này.

Bâm quan Toàn-quyển, như lời tôi đã phân trần cùng Ngài hôm nọ, là phải cai trị, phải kiểm sát, và phải làm cho được lòng người. Còn về phần các quan Thủ-lãnh các ti các sở đây, thì các ông đã kinh lịch nhiều năm nơi xứ này rồi, vậy thì các ông cũng nên noi theo chương-trình và ý-kiến của Ngài thay mặt cho Đại-Pháp mà cai trị cõi Đông-Dương này.

Làm được như vậy thì chỉ nghĩa các ông làm cho Thuộc-địa này trở nên phú cường và hưng vượng thêm, cho có thể mà giúp Chánh-quốc những đồ thổ-sản, lương-hương và vật-liệu mà Đại-Pháp rất cần dùng, đến khi thăng trận khải hoân rồi thì Đại-Pháp lại còn cần đứng các môn ấy hơn nữa.

Lời diễn-thuyết của ông Le Gallen Tân nhậm Thống-đốc Nam-kỳ

Bâm quan Toàn-quyển, CÁC ÔNG,

Chàng ai tránh khỏi phần số của mình. Phần số của tôi thì quan Toàn-quyển SARRAUT đã định rồi, là trong năm 1914, Ngài tỏ lòng tin cậy tôi, làm cho tôi tạc dạ ghi xương, mà phú thát cho tôi lãnh quyền Thống-đốc Nam-kỳ. Trong sáu tháng trước, tôi hưởng mùi thơm diệu ở giữa các ông, mà tập rèn công việc ngày sau, mà cũng bởi phần số không tránh khỏi lúc ấy mà nó làm ngày nay tôi đứng vui cười mà hưởng mùi của nó! nó đặc tôi đến một chỗ hạnh phúc vô cùng.

Ngày trước nhờ sức quan Toàn-quyển mà tôi được gần các ông, ấy là một sự vui, ngày nay cũng nhờ Ngài, mà tôi lại được gần các ông nữa thì lại càng vui hơn, vì nay tôi được trở lại mà lãnh chức thiết thọ Thống-Đốc một Thuộc-địa tốt lành này.

Nay tại đây có đủ mặt các ông, tôi muốn tỏ cùng quan Toàn-quyển là người thì ân cho tôi đứng phần số này, rằng tôi thăm cảm ơn Ngài vô cùng vô tận.

Các ông,

Trong năm 1914 là lúc tôi mới lãnh quyền Thống-đốc Nam-kỳ lần thứ nhất trong tay ông chủ tôi mà lại là bạn hữu của tôi là ông Gourbeil, tôi nói thiệt, lúc ấy tôi cũng có lòng lo sợ. Vì đã quen theo xứ Bắc-hộ là chỗ quyền hành định chưa đứng rõ, còn cách cai trị thì lấy theo việc quen thuộc mà làm, nên quyền hành của người cai trị đứng rộng rãi, vì vậy nên tôi sợ xứ Thuộc-địa, sợ vì luật phép rõ ràng hơn mà lại lúc tôi lãnh việc đó là lúc tôi kỳ tuyền cử; nên tôi sợ bởi không quen mà phải thấy cái chánh-thể với việc cai trị phải lộn lạo với nhau.

Nhưng mà, chẳng bao lâu tôi hết lo sợ. Các việc tuyền cử kể nhau liền liền. Thế thường các người dự cử ai ai cũng muốn đứng, cho nên tranh dành nhau, tuy vậy chỗ đứng xứ yên một cách công bình không cần nhà-nước phải rợn trong công việc mình. Thấy vậy tôi mới biết việc trị nước đứng phải chỗ trong sự sanh-tồn của xứ Nam-kỳ. Tôi thấy rõ các cuộc lợi huộc mấy phe phải thuận nhau và làm cho việc trị nước trong xứ xây phải hướng cho có ích cho Thuộc-địa. Các ông, việc ấy là trước đám giặc này, sự hiểu cuộc tuyền cử trong khi ấy, nay coi như đã lâu xa, vì bởi các cuộc khổn dồn đã qua từ đó đến nay, là đều an ủi tôi lúc đó và nay lại trở nên cho tôi một việc chắc cho ngày sau. Còn các việc khác thì nhờ đều học-thức trong đại-học-đường.

Về phần tôi, hề được yên phần trị nước rồi thì tôi có trí rảnh rang mà ráng sức làm cho xứ Nam-kỳ được phán chánh trị cho xứng đáng, cho trung hậu, biết cung kính sự mở mang cái trí hóa mỗi người là sự sanh-tồn của xứ này và làm cho đủ mà chi độ, không cầu cứu đến Nhà-nước mà phải biết lo mà hiệp sức lại ngõ hầu lo lắng cuộc hạnh phúc chung trong 1 nhà tỏ rạng, mỗi người đều tới được.

Các ông,

Tôi tưởng các ông không trông tôi hứa lời chỉ khác trong lúc này là lúc tôi mới tới. Và lại bốn phận của chúng ta thì quan Toàn-quyển đã chỉ về rồi trong lời diễn-thuyết của Ngài khi mở hội Thượng-ngự-Viện, chúng ta phải làm theo lời Ngài đã nói, rằng: « Làm việc cho Đại-Pháp đứng chính chiến » Có mấy ông, Tây và Nam, thay mặt cho dân, có hết thấy mỗi người từ viên quan cho đến nhà nông thương phụ giúp, tôi sẽ làm cho Nam-kỳ đứng có oai quyền mà không quên chỗ ích lợi chung của mình phải giữ trong cõi Đông-Dương (nói đến đây Ngài liền cười lại mà nói cùng quan quyển Thống-Đốc Rivet rằng:)

Ngày nay Ngài giao quyền bính xứ này cho tôi, đứng như vậy thì sẽ dễ cho tôi làm việc bốn phận tôi làm đó. Ngài được toại chí mà để lại sau Ngài một lạch và một sự tấn hóa nó ngợi khen công khó Ngài và đem sự kính mến của dân theo Ngài mà lãnh chức cần ích hơn của quan Toàn-quyển lấy lòng tin cậy mà phú thát cho Ngài tại Handi.

Xứ Bắc-kỳ là xứ Ngài cai trị khi mới khởi cuộc giặc này, từ đó tôi bằng lòng xứ ấy luôn, trong các việc mộ lính, trưng lương, điều lý tiền bạc, các cuộc đều được thành tựu và mới hôm qua đây trong cuộc quốc-trái làm cho tôi lấy làm lạ và khen ngợi xứ ấy khôn cùng. Có một sức mạnh siêu lòng của xứ Nam-kỳ xinh tốt này làm cho tôi bớt tiếc mà từ biệt xứ Bắc-kỳ mà thôi. Ấy là một xứ siêng năng, ngày sau thành vượng được. Bâm quan Toàn-quyển, tại đây mấy ông thấy đều sáng lòng sốt sắng với tôi một cách hòa hảo làm cho tôi vui vô cùng và một sự vui lòng vàng chịu nó làm cho tôi động lòng hết sức. Các lòng sốt sắng ấy là đều hứa chắc sự thành tựu trong các việc. Tôi sẽ ráng mà làm sao cho kuông phụ lòng ấy.

Bây giờ đây, tôi xin nói đôi lời này cũng đủ: « Quan lớn hãy tin cậy tôi » nay là tốt hơn nữa « Vì trong giờ phút này tôi đứng phép thay mặt cho cả xứ Nam-kỳ mà nói: » Bâm quan Toàn-quyển, « Quan lớn hãy tin cậy chúng tôi ».

THUỐC ĐIỀU

HIỆU

CÀ-LÔP

(TRÁI ĐẤT)

Mùi nó thơm tho diệu dàng (hàng có thứ nào bì kịp).

Có một mình hàng DENIS FRÈRES có trứ mà thối

Au-châu chiến cuộc

28 Décembre 1917.

Mặt trận Pháp

Hai bên dùng đại bác bắn nhau tại miền Morthomme Quân ngũch ngồi phi-thoán liên 49 trái phá xuống thành Dunkerque, giết hết một mạng, và làm cho ba người bị vết. Từ ngày 22 cho đến 23 Décembre, phi-thoán ta cùg phi-thoán Đức, đánh nhau tám trận. Phi-thoán ta hạ được 18 chiếc phi-thoán của quân ngũch. Trong mười tám phi-thoán bị hạ thì 10 cái bị cháy còt tám cái rớt cao quá nên phải hư to.

Mặt trận Ý

Đã 2 ngày rồi. Ý cùng Đức xáp trận tại hòn Asiago. Tại miền Bouso Valbella, quân ngũch phá hại Ý rất nhiều; ta lấy đại bác bắn vào, làm cho đạo binh tại Berigo đang lướt tới phải rụi, chẳng còn một tên lính. Binh ta lấy và trú tại Valbella và Col del Rosso.

29 Décembre 1917.

Mặt trận Pháp

Đại bác bắn vào tại rừng Camières. Hai đạo binh Đức muốn tới, bị binh ta bắn mà phải rút tang hết. Sau quân ngũch xáp lại, cũng bị binh ta bắn, binh ngũch chạy, bỏ thây nằm chật đật.

Binh Anh

Hiện bây giờ quan Đê-dôc thủy sư Wennyss thế cho quan Đê-dôc Jelicoe. Như vậy thì thủy chiến của Anh được mạnh mẽ biết dường nào.

Nữ-báo phát hiện

Bồn-quán mới phỏng nghe rằng: Đến đầu tháng Fèvrier tới đây, sẽ có một tờ Nữ-báo phát hiện, lấy hiệu là: Nữ-giới-chung. Nếu quả có như vậy thì Bồn-quán lại càng mừng cao phe nữ-giới từ đây sẽ được một món thực lợi mà bỏ xuống tin-thần và mở mang trí-lúa.

N. C. M. Đ.

Cao-tiên-sanh

ĐẠI THỜI NGAN PHI DUỆT

Kính tạ lời vàng của ngài mừng Đổng-tiên-Sanh và tôi trong báo Nông-cô Min-dam số 45, cảm tình ngài hậu hạ và vâng những tiếng dặn dò. Bấy lâu xem báo từng thấy quí-danh, hồ-phận vô duyên, vì chưa diện mạo, xót đáng thương đời vì bạn, cũ-giờ ước ao cho tương ngộ hữu kỳ.

Còn quí dạy lời họa thơ chơi. Ý! Tự từng điểu p ố, bút nghẹn hoan vu, sách bị âu ân, viết thì sét đóng, nhưng tôi cũng chiều lòng tri kỷ, chẳng dám chẳng vâng.

Hòa nguyên vận:

Từ nước văn-minh đã rười vào, Rà mây ta phải tỉnh làm sao; N ơn mưa ri-rã yếm lòng cúc, Oai gió rình rang khiếp thảo mao, Người biết sửa mình nhờ dạy-dỗ, Ngạc mà nên giống bởi giới-trau. Ráp mong gặp gỡ theo thời đại, Lớp trước làm gương lớp sau.

NGUYỄN-VIÊN-KHOU.

大法禮儀 Đại-Pháp lễ nghi

Về phép chào (tiếp theo)

Nếu hai người ngang vai nhau, đi đường gặp nhau thì mạnh ai nẩy lật dật chào trước. Kể nào đợi người chào mình rồi mới chào trả lại là người không biết lễ-nghi. Anh em bằng gặp nhau ngoài đường, nếu chào rồi thì đội nón lên, không cần đội biếu, nếu có đứng lại mà nói chuyện cũng vậy. Và ngoài ngoài đường chẳng phải là phòng khách, nên có nói chuyện cũng nói sơ sài đôi đũa mà thôi. Người nhỏ tuổi nhưng cho người lớn tuổi nói trước và tuổi cũ-giờ để cho người lớn tuổi trước. Đi đường có gặp người trưởng-thượng

thì chào mà thôi, chẳng đáng phép xáp lại gần hay là cầm người đứng, lại mà nói chuyện.

Mình đi chơi với ai mà người ấy chào kẻ khác thì mình cũng phải chào theo.

Đi trên thang lầu, đi ngoài đồng bãi, hay là chỗ vắng vẻ, con nhà biết phép gặp ai cũng chào hết thảy, chẳng luận là biết cùng không. Chào thường hay hơn là há tiện chào.

Đi trên thang lầu mà gặp người đáng kính trọng thì phải dờ nón nép một bên, chừa một bên có cây vịn cho người đi. Nếu thang hẹp thì đứng đầu thang mà đợi cho người qua khỏi rồi mới đi.

Đi đường gặp đám táng hay là đám đông người thì dờ nón luồn.

Có chào ai hay là ai chào mình mà mình chào trả thì đừng làm mặt kiêu hãnh, khi người, đừng làm mặt người lớn, đầu mình là ân-nhân của người cũng vậy nữa. Hiên-sĩ Silva nói: Kể nào làm như thế là kẻ không biết khôn mà lại làm mặt khôn đó.

Chuyện sau này chỉ rõ đầu làm lớn bậc nào cũng phải giữ lễ nghi:

Ngày kia quan Thống-đốc xứ Virginia đang đứng ngoài đường mà nói chuyện cùng một vị đại-thượng. Có chàng mọi đi ngang qua chào Quan Thống-đốc. Ngài liền chào lại. Người đại-thượng thấy vậy thì nói rằng: « Ừ! Quan lớn làm đến bậc này mà lại chào chàng mọi như thế sao? » - Quan Thống-đốc trả lời: « Phải: Vậy chớ anh muốn cho chàng mọi mà có lễ nghi hơn tôi sao? »

(Sau sẽ tiếp theo)

N. C. M. Đ.

女界鐘 NỮ GIỚI CHUNG (Tiếp theo)

Ấy là tại thiếu sự giáo-dục, đó cho nên trí-hóa của bọn ta có bấy nhiêu đấy mà thôi, sự thấy biết của bọn ta không mở mang thêm được, vì bị tâm-trương căng ngang trước mặt bọn ta. Cái tệ ấy bởi

醒世箴言 Tinh thể châm ngôn

Sự đệ nhàn đàm

Thầy - Ô Trần-dại-Chí, hôm nay thầy rảnh, con hãy lại đây, đừng thầy gián luận việc đời cho con nghe. Phàm làm người sanh đứng trong Vô-trụ này mà muốn cho hoàn toàn nhân-cách, thì phải đề-dã: trong việc cư xử với đời, phải gần người hiền, xa đứa nịnh, chớ nên chơi bời giao thiệp với đứa tiểu-nhân.....

Trần-dại-Chí. - Thưa thầy, những đứa tiểu-nhân là đứa ra thế nào? Làm sao mà biết được??

Thầy. - Con đại hoài, đứa tiểu-nhân là đứa hay giả hình giả dạng, bề ngoài nó làm bộ mặt tư-vấn, mà bề trong thiệt tướng không như ông bề; tuy nó cũng là người mà nó chẳng tra người, chẳng chịu đoàn thể với ai, cru lấy tánh giả-man, một mình riêng một ý; lại hay oán chạ thù vợ, hay xoi hao mạch nước, thấy ai làm được việc chi, thì ganh thì ghét, bề có hơn ai thì muốn xô cho ngã cho nghiêng, tuy bề ngoài nó mang lấy lối người, mà bề trong nó tích những lòng lang dạ thú, phải tránh nó kẻo mà lầm.

Trần-dại-Chí. - Thưa thầy, đứa tiểu nhân nó cũng có trí khôn như người quí-an-tử vậy chăng?

Thầy. - Sao lại không, nhưng mà, quan từ chỉ khôn là: khôn nhưn, khôn nghĩ, khôn hay lo lắng cho đời, thầy nói tóm một lời, khôn mà ích quốc lợi dân, ấy là chỗ khôn của người quân-tử đó. Còn như tiểu-nhân chi khôn là: khôn bun khôn bạo, khôn lường gạt của người, khôn ngược khôn xuôi, khôn cho đến tận đời, rồi nó khôn tuộc vào khám lớn, cá khôn như vậy con ránh mà tránh cho xa bố da con. Tuở, trời cũng đã trả rồi, để bừa khác thầy sẽ gián thêm ít tiếng thường dùng cho con nghe mà bắt chước.

(Sau sẽ tiếp theo)

TÂN-VỎ.

đám. Nhưng tôi xin lỗi mà hỏi lại chur ông một điều: Thoán như trong hàng nam-lữ mà ông nào vô phước rùi gặp nhám gà mái gây trư, bị những Hà-dông Sư-tử, như thế thì đâu là tam-tùng? đâu là tứ-đức?? Mà rồi mấy ông ấy có chịu nổi hay không, có phải đội bân-thờ mà trốn hay không? Nhưng xét cho kỹ những Hà-dông sư-tử, những gà mái gây trư, đều toàn là con nhà thác giáo mà ra, hoàn như mấy bà mà đặng hưởng phần giáo-dục, có trí thức trong mình rồi, bấy chừ, gà mái át rụng lông đuôi, sư-tử xuôi tai sức vầu, thì mấy ông ấy mới thoát khỏi cái họa đội bân-thờ, cái tai đàng-bầu quào mặt chớ.

Chỉ như câu: Phu xướng phụ tùy. Thì cũng tùy theo chuyện, chớng mà biết lo tranh quyền đoạt lợi, chớng mà biết lo khắc kỷ lễ gia; chớng mà biết lo cho lợi dân ích quốc; chớng mà biết lo cho lợi thân vinh; chớng như vậy chẳng những là phải tùy mà thôi, đâu cho quạt vông đập lạnh, rủa cẳng xách dầy, cũ-giờ cam tâm mà phục sự. Chớ như chớng mà dấm mè từa sắc; chớng mà cờ bạc tiêu trư, sớm muộn tới đão, mặt nhà h quim chiếu là gió, làm cho hư nhà bại nhà, chẳng như vậy mà vợ phải tùy, thì át tùy cũng tùy trông da chị em à!

Bốn chữ nam nữ bình quyền mà tôi ao ước đây là chủ ý tôi muốn cho chị em ta rộng bề học-thức như phu-nam-lữ, cho mở mang trí-hóa, cho tâm thức thế-tĩnh, cho thông tri thời-vụ, phỏng như chớng có mở ra một ngôi hàng mà buồn bán, thì vợ cũng dạng người làm tài phú, chăm nom sổ sách, tính toán bạc tiền, chia bớt một phần kinh-tế cho đờn-ông, ấy chẳng qui lắm sao chẳng đẹp lắm sao?? Hoặc như chớng mà đi đầu khổ, vợ ở nhà cũng đủ sức mà dạy con, đủ sức mà liệu lý việc nhà, tự trong đến ngoài, chẳng nhượng chớng một ly một mảy, ấy cái nghĩa bình quyền là vậy đó chớ.

(Sau sẽ tiếp theo)

Madame TÂN-THÁI-NGUYỄN

Nam-ky soai-phu

Thành-phô Saigon
Yết-thị

Đến ngày 1er Mars 1918 tại Saigon có mở khoa thi đặng chọn học trò cho vào trường học máy.

Người Bôn-quốc hoặc người phương đông ngoại-qi ốc muốn vào hội thi này phải có 16 tuổi sắp lên, thân tráng lực cường biết viết và biết tiếng Langsa cho đủ xài. Như được học trò cũ các trường bá-nghê, thì Nhà-nước chăm liễn.

Kể nào muốn thi đặng vào trường mau phải tới quan Thâm-biện, xin biên tên họ vào sổ thi và ghiêm theo đơn một bản khai sanh của mình.

Đến ngày 1er Mars 1918 tám giờ ban mai, học trò phải tựu tại trường máy, đường Đỗ-hữu-vị môn bài số 65, đặng chjy khảo hạch. Công cuộc học từ 2 năm cho tới 3 năm. Tiền giầy mực, tiền com, tiền nhà, trong lúc mấy năm về phần Nhà-nước chjy. Nhà-nước nhắc lại cho học trò biết rằng: Khi ăn học xong xả rồi, ra trường thì phải làm tờ giao kéo giúp việc trong cơ Binh-thủy coi máy 2 năm: mỗi ngày ăn lương 1 quan chín mươi lăm đồng điều (1\$95) Nhà-nước chjy nhà ở và nuôi com. Ngày nào giao kéo mãn rồi học trò đặng phép xin làm (quan) coi máy trong sở tàu Nhà-nước.

Quan quyền Thông-độc
RIVET.

東洋時事

ĐÔNG-DƯƠNG THỜI SỰ

Giá lúa giá bạc

Table with exchange rates for various locations like Kho nhà nước, Hàng Đông-dương, Hongkong Shanghai, Chartered Bank, and Banque Industrielle de Chine.

Đền xe hơi nghiệt quả!— Hôm 25 Décembre 1917, lối 12 giờ khuya, có một cái xe bò phía đường Norodom đi lại, một cái xe hơi dưới đường Catinat chạy lên. Đền xe hơi sáng lòa, chói mắt bò, bò hoãn nhẩy nai, đặng một người bị bjh.

Mắt túi.— Mme B. ở tại Hôtel de la Rotonde khai rằng có làm mất trước nhà hàng ấy, một cái túi cầm tay bằng bạc, trong ấy có một cái khăn tì mũi, một cái hộp-phơi đượg 33 \$ 00 và đồ lụng vụng khác. Ai có gặp xin trả cho người!!!

Tờ bất trung.— Tên nấu ăn kia, ở với chủ chề ít tiền, phẩn lại gần Tết, nên mới cạy tủ (gan thiếp chớ), thối hết 50 \$ 00 rồi đồng mất. Ở chủ chỉ chi đó, rắng mà trốn nghê!

Lũ gian bì tróc.— Tại làng Đa-phước và làng Long-hậu, hạt Chợ-lớn đêm 20 rạng mặt 21, có đảng gian-manh bâm dọa và đánh kháo một tên khách-trú cùng vợ và em vợ nó mà lấy 100 \$ 00, đồ đạc và đồ nữ-trang giá đáng 58 \$ 00. Vì vậy mà có người đi tra xét. Có một trụ bộ đã hết thời rồi sao, nên mới bị vợ tên khách nhìn biết mặt.— Đố rồi làm làm sao?— Giăm chớ sao! giăm đặng chớ bắt được đặng lỏa với nó cho hết, rồi Tòa sẽ thưởng.

Đưa bạn lên đường

Mới nghe có lệnh quan Đê-đốc Thủy-su định sai mười mấy chức-việc cai và bệp Thủy-vệ-binh đặc linh mộ đi Tây. Bởi đó cho nên nội đêm 25 Décembre rồi đây, mây ông Đội, mấy chú cai và lính tráng nội cơ Thủy-vệ đồng tâm hiệp lực với nhau, mướn bạn hát cô Tấm tại Đát-bộ, hát chơi một thứ mà đưa bạn lên đường, mây ông lại bao trọn đêm ấy, chẳng cho thanh tiền cửa một ai, vì vậy mà thiên hạ tranh nhau tới coi, chen chơ đả không lọt.

Đêm ấy tại rạp hát nghỉ tiệc hằng hồi, cách sắp đặt có lớp lang thứ tự, thiên hạ coi tuy đông đảo, mà chung cuộc rồi chẳng có xao động chút chi, bôn-quán rất phục tinh, vì mây ông tuy là phạn vô-biến, mà bé xứ sự nghiêm trang, rất có tư-vấn khí tượng.

Và lại mây ông toàn là người bên phe vô-bị, lương bổng vừa đủ xây, nhưng mà năng vì tình kẻ ở người đi, cho nên đâu hao tổn bao nhiêu cũng không lòng lẩn sắc. Chẳng những vậy mà thôi, mây ông mà đi phen này đây, chẳng phải du san nhạo thủy; cũng không ngoan nguyệt thưởng hoa, đi là đi vui tro đẹp lửa mà báo đáp cho quốc-gia, đi là đi đột pháo xông tên mà đến bói cho quẻ vức. Nhưng mà coi ý mây ông, hùng hùng củ củ, chẳng hề nao núng chút nào, thiệt cũng đáng khen đáng kính.

Nay bôn-quán cũng chúc cho anh em đi phen này: Kỳ khai đắc thắng, mà đáo thành công, làm làm sao cho Đức-tặc hẳn kiêu lòng, đường ấy mới rõ tiếng Nam-Việt anh-hùng về vang trong hoàn-vô.

Nông-Cổ Min-Dam.

Rượu Cỏ-nhác VIEILLE EAU-DE-VIE DEJEAN là một thứ rượu rất có danh-tiếng hơn bốn chục năm nay.

Đáp từ

Cùng cô Trần-ân-Nữ à Pnompenh

Cô Trần ôi! phàm người sanh đứng trong vô-trụ này, ai lại chẳng biết câu Duy thỏ vật ái, hướng chỉ đương lúc này là lúc cạnh tranh. đầu Nam đầu Nữ cũng đều phải lo bương bả đường đời mà tranh quyền đoạt lợi, nhưng theo tri tôi cạnh tranh mỗi việc chỉ mình sở vọng

mà đặng thành, bất quá thì mình vui lòng toại chí đó mà thôi, chớ có đầu lại đặng thay hình đổi dạng như lời cô dạy vậy sao?— Song tôi nghĩ vì đều bình vọt quyền lợi cho chúng-tộc ta là đều rất quang-trọng rất cần ích trong buổi cạnh tranh này, và tôi cũng chẳng nở phụ lời cô, nên khi tôi tiếp đặng mấy lời kim ngọc của Cô đã ẩn hành trong tờ Nông-cổ số 39 thì tôi liền mua một áo hàng Bắc mà mặc thử coi có hiệu nghiệm cùng chăng. Thật quả chẳng sai, vì tôi mặc chưa đầy ba tháng mà đã thấy hình dạng tôi nó đổi lẩn, ấy là phạn tôi. Còn như Cô mà mặc nó lâu ngày đây thì chi cho khỏi nó toàn lẩn cái sắc diện của Cô, rồi nó làm cho Cô phải lộ bôn-tướng Cô ra, cái nữ vi nam, cho thiên-hạ phải gọi cô là một tay đại kỳ Nam-tử chẳng có.

TRẦN-KIM-TIÊN,
Liếm chằm bãi thơ.

Cuộc phát phần thưởng

tại trường Tỉnh-biên (Châudoc)

Tị h-biên, le 25 Décembre 1917

Kính thăm ông Chủ-bút đặng an lành, sau chúc cho tờ Nông-cổ đặng miêng trường vinh viển.

Tôi xin tỏ cho ông hay rằng: « Hôm 22 tôi có đặng thiệp của M. Chân là thầy giáo cai trường Tỉnh-biên mời tôi ngày kế đó đến trường thầy đặng xem cuộc phát phần thưởng cho trẻ em. Bữa điếp, tám giờ ban mai tôi đến đó thì thầy thiên hạ đã đông nức ngoài đường thì cờ xi phát phơ, còn trong trường thì nghi tiết rất nên rực rỡ. M. Chân chào tôi và mời ngồi rồi kể thầy Cai-tông Qui-đức, hương chức hội-tề các làng An-thạnh, An-nông và Phú-Thạnh, mấy thầy các sở cùng cha mẹ học trò cũng lần lần tới đủ hết. Tôi chợt thấy trên bàn đầy những sách vở cùng khăn áo nón đủ thứ. Ấy là đồ để thưởng học trò đó. Đứng 8 giờ rưỡi quan chủ quản đến thì có bốn trẻ mặc đồ trắng, đầu đội tràng hoa xamb (couronnes) hát bốn bài mắng quan nghe rất thâm trầm. Khi hát dứt,

ai này đến vỗ tay khen rõ, pháo nổ rùm tai. Ấy cũng nhờ có thầy giáo Lê-văn-Ồ hết lòng lập luận mới đặng như thế.

Kế đó, M. Chân đưng ra xin phép quan Chủ quản đọc một bài diễn thuyết về việc hữu ích trong sự học hành và khuyến khích dân bôn xứ đặng con vào trường cho ăn học. Khi thầy dứt lời, ai nấy đều vỗ tay khen ngợi. Quan chủ quản đáp từ rồi có M. Gôn là cựu Thơ-ký Thương-chánh, diễn chủ tị Tỉnh-biên, thay mặt cho cha mẹ học trò mà khen ngợi mấy thầy vì có lòng lo cho cuộc này rõ ràng và tỏ lòng cảm tạ mấy thầy vì hết lòng điu dắt trẻ em vào đường tấn hóa.

Khi đó, M. Chân đọc số phát phần thưởng (palmarès) Học trò coi bộ vui lòng lắm, vì mỗi đứa đều đặng đôi ba món. Có trẻ Nguyễn-văn-Lữ em, học lớp nhất, con của M. Gôn đặng phần thứ nhất, lãnh có hơn 6, 7 món đồ.

Khi phát phần thưởng rồi, 4 trẻ khi này lại hát bài Ái-quốc « La Marseillaise » Khi dứt, cũng có vỗ tay và đốt pháo.

Lúc này, mỗi người mỗi ly rượu sâm-banh (champagne) đều đưng lên mà chúc cho Đại-Pháp cùng Đông-minh cho mau đắc thắng khải hướn. Khi cạn ly quan Chủ quản từ từ ra về, ai nấy cũng đều lui gót.

Tôi lấy làm khen thầy giáo Chân vì coi ý thầy tra nghề thầy lắm, Đòi lại hơn ở trường, thầy hết lòng dạy dỗ trẻ em, siêng năng cần cang, mỗi mỗi việc gì trong trường đều hết lòng lo lẩn. Cuộc phát phần thưởng này, nhờ thầy bày biện sắp đặt có thứ lớp mới đặng như thế. Bởi ấy nên cha mẹ học trò đều vui lòng và học trò đều kính phục.

Vậy nên tôi xin ông Chủ-bút rộng lòng ẩn hạnh các đều tôi thuật lại đây vào kỳ báo tới cho lục-châu quán-tử nhân lãm.

Nay kính
Một vị khán quan

AI TÍN

Bôn-quán mới tiếp đặng tin bà Trần-thị-Thai là chánh-thất của ông Trần-đức-Minh, đang giúp việc tại toà Công-

sứ Kampot, lại là một vị khán-quan tờ Nông-cổ này, đã từ trần hôm 23 Decembre 1917 rồi đây, lúc ấy ông Lê-tân-Biêu là Giáo-lập tại Kampot, có làm một bài văn cho ông Trần-đức-Minh là vợ và đọc tại huyết tr rốc giờ hạ khoán. Bôn-quán xin ẩn hành ra đây cho chư khán-quan nhân lãm.

Hỡi ôi!

Trắng xé mây lơ,
Đền sao gió tạc.
Những ước phu thê hảo hiệp,
Ngoài ngàn năm duyên mặn tình nồng;
Nào hay loan phụng đảo điên,
Trong một phút bình rơi trầm nát.—

Nhớ linh xua !!

Tánh vốn kiem cán,
Lòng không huy hoát.
Trước từng phụ vui câu hiệu thuận,
Đạo thừa hơan giữ nét khoan hoà;
Sau từng phu vẹn chữ xướng tùy,
Việc cư xử an tề đạm bạt.
Nên qui-củ lá rau con cá,
Việt tế gia chính chấn trong ngoài;
Nét chuẩn-thắng sợi chỉ cây kim,
Bé nội trợ kĩ cang sau trái,
Mẹ còn đó chị em còn đó,
Há bao đánh tách gió lược mây;
Chống còn đây con cháu còn đây,
Sao nở vội tâm tiên cõi hạt.—

Ôi!!!

Nước chảy mưa tuông,
Bèo trôi sóng giạt.
Nhìn phần mộ lỏng như muối xát,
Lơ thơ mây cụm cỏ xanh;
Đoái linh sàng ruột tợ kiem chằm,
Linh lảng đôi chòm khói bạc.
Bề cang-ki giữ câu nội-tắc.
Chốn khuê-môn nét ngón hạnh công dung;
Nguyễn linh-hồn lên chôn Tây-tri,
Nơi cõi ngoại tiêu điều khoái lạc.
Hỡi ôi thương thay! Có linh xin chứng.

Nay bôn-quán cũng kính đỏi lời để tỏ chút tình ái điều mà phẩn ưu cùng ông Trần-đức-Minh và quý-quyên của người.

改長笑話
CÁI LƯ'NG TIÊU QUẠI

Ông già mất điem con nít

Có một ông già kia, tánh tình
kiêu lãn, ít hay giao thiệp với ai,
ngày kia đi giao một mình, thợ
thần ngoài đường. Có hai đứa
con nít ăn mặc quá, thấy ông
đang hát thuốc p i phá, rủ nhau
đón ông lại mà phá ông cười.
Hai đứa đều cầm hai miếng thuốc,
đưa tới đứng trước mặt, còn
đứa thì đứng nép sau lưng. Đứa
phía trước đưa miếng thuốc ra tới
ông xin mỗi đứa một miếng, ông
dấu dẻ thuốc, sao lưn mà nói
rằng: Mấy là con nít thanh ranh,
lừa ở đây mà cho mấy mỗi cho uống vậy.

Ông già dè dặt phía sau lưng lên kẻ miếng thuốc vào mỗi đứa, rồi lại giả ý cũng
cho mỗi đứa một miếng. Đứa nọ cũng thừa dịp kẻ thuốc vào mỗi. Hai đứa mỗi xong rồi, liền chạy ra trước mặt ông, đưa miếng
thuốc khoe lên, gọi ông mà nói rằng: Hai cháu rất cảm ơn ông. Ông già tức giận cầm gan, song chẳng biết nói sao, nên
phải làm thích đi trót.

Vinh-an-hà, DU-NHIÊN-TỬ.

NHÀN ĐÀM

Ngày kia S với T đi dạo chơi ngoài
đường, tình tình gặp nhau, bất kỳ nư
ngộ, mắng chửi xiết mắng, liền rủ nhau
vào Nhà Ông Phó nhà chơi ít ly rượu
bạn mà tãi lao. T thấy S khí sắc chẳng
vui thì hỏi rằng: Bởi cớ nào mà tôi coi
ý anh hôm nay dường như có chuyện
chi bất bình lắm vậy? S liền đưa tờ
Lục-tỉnh-tân-văn số 513 ra, chỉ bài Nhân-
đàm nơi trang thứ 6 cho T coi mà

nói rằng: «Tôi thấy bài Nhân-dàm này
nói chuyệnlech. Nhái quẹt quạt rầy tai
mà tôi nói lại tâm sự của tôi, nên tôi
buồn quá đi anh». T hỏi: «Sao vậy?» S
nói: «Số là anh chưa rõ, đã tôi phân lại
cho anh nghe, dựa sau hè nhà tôi có một
ao nước, thuốc nay thì không có cái nó
ảnh-ương bao giờ, mà lối chừng 3, 4
năm nay nó sanh ra hai con ảnh-ương,
ngày đêm nó kêu rùm tai khó chịu quá;
ngủ nghe gì không được với nó, chẳng
nhiêng vậy mà thôi, trong thế hai con
ảnh-ương này nó ở đâu trong vũng ứ ao
tù mà ra sao đó, cho nên mỗi lần nó kêu
thì nó hà hơi ra thổi tha khó chịu quá,

T nói: «Anh khéo lo thì thôi, thì anh
cũng cứ kiếm người kiên-thức lập thể đập
đập xẻ rãnh cho nước ào ạt chảy ra cho
cạn, rồi bắt cả hai đăm lên đập đầu mà
quần cho chó nít thì em, chó giống gì mà
buồn dữ vậy.»

TÂN-VÔ.

Rượu Sam-banh hiệu
MARQUIS DE BERGEY
là rượu nhứt hảo hạng

探偵小説
Trình thám tiểu thuyết

(Tiếp theo)

Khi Trình-vân-Việt về rồi, Lại-xuân-
Điền bên trù nghĩ một hồi rồi nói thăm
ràng: «Nghiêm-thiên-Lý này có phải là
chơn-phạm chăng? Tuy chưa dám định
chắc, song cũng đáng hồ nghi, mà lẽ
nghĩ cho và thì phải cứ và mà còng cứu
mới được.» Suy tới nghĩ lui một mình
rồi nghĩ ra được 5 điều như vậy:

Điều thứ nhất. — Phải biết Nghiê
m-thiên-Lý nội năm n. oài có đến đó chăng?
Và có ở lâu lâu chi tại nhà tắm La-si-đích
nơi mé biển đó chăng?

Điều thứ hai. — Nếu có ở tại nhà tắm
La-si-đích, mà có phải là ở một lượt với
Xảo-Châu chăng?
Điều thứ ba. — Nếu quả ở một lượt
với Xảo-Châu, thì hai đảng có lai vãng
với nhau chăng?

Điều thứ tư. — Nếu có lai vãng với
nhau rồi, thì gần La-si-đích đó có một
kiến chùa kêu là Hòa-thượng-tự, có phải

hai đảng làm kẻ thù hơn với nhau tại đó
rồi chăng?

Điều thứ năm. — Lại cũng phải tra
cho rõ thứ coi, có phải ông Hòa-thượng
tại chùa ấy đã thác rồi hơn ba tháng nay
chẳng?

Lập ý như vậy rồi, tình phải đi đến
La-si-đích một chuyến mới xong, song
phải đến luận bàn cùng Tiêu-qui Trình-
thám mới được.

Sáng ra bữa sau, Lại-xuân-Điền giầy
sớm, tuốc qua nhà Tiêu-qui Trình-thám.
Nhâm lúc Trình-thám bị cảm phong hàn
nằm ở trong phòng, Lại-xuân-Điền bên
đi thẳng vào trong hồi thám bệnh chứng
thế nào rồi nói rằng: «Hôm qua tôi có gửi
cho anh một phong thơ mà nói việc
Nghiêm-thiên-Lý đã về Anh-quốc rồi, anh
có được thơ ấy hay chăng?

— Có, tôi có được rồi.

— Nếu và về Anh-quốc rồi thì khó
tính quá, sao anh không liệu cách nào
mà ngăn trở và lại, đừng cho và đi?

— Thử nói sao dễ quá, và muốn về
nước và, thì tôi có phép nào ngăn trở
cho được. Nhưng vậy mà cái lai lịch của
và thử có độ được ảnh-hưởng nào chăng?

Lại-xuân-Điền bên đàm những lời của
Nghiêm-thiên-Lý đã nói với mình và
những lời của Trình-vân-Việt mà thuật
hết một hồi, lại nói mình tính này mai
sẽ đi ra ngoài đi b.

Tiểu-qui Trình-thám gật đầu mà nói
rằng: «Tôi cũng biết trước, nếu chẳng
đi đến La-si-đích thì độ không được,
nên tôi đã dặn dò A-nghiêu rồi, nếu thấy
muôn đi thì li chung với nó liệu làm.

— A-nghiêu là ai?

— Nó là bộ-hạ cũ, tôi, tra cứu thử g
việc tội phạm phen này đây thì coi công-
lao của nó cũng dày, nó cũng là một
người có trí, nếu nó đi với thầy thì được
việc làm đa.

— Vậy mà anh có định cho Nghiê
m-thiên-Lý là chơn phạm chăng?

— Tôi cũng chưa dám định cho và là
chơn phạm, vì chưa có chi làm bằng có
chức chắn, chỉ có phải đi độ nghe cho
kĩ rồi mới bết giả hơn.

— Nếu Anh không nghĩ q yết cho và,
sao còn cứ theo và mà độ thám?

— Phải nững việc bí mật thì chẳng
nên nói với ai, nhưng thầy cũng tốt lòng
phòng tra việc này, nên kuông lẽ tôi

THỦ GIANG-HỒ

(Tích Giu-ly-Hoe lưu lạc)

Bến xứ Ly-ly-bu

HỒI THỨ NHÌ

(Tiếp theo số 39)

Rồi đó, tôi bước qua cái ghế ở trong
và lấy móc móc cái ghế ở ngoài vô. Nhờ
vậy mà tôi vô cửa vua. Bữa ấy quân mở
hết cửa sổ dựng tôi coi cho dễ. Thiệt đến
đại nguy-ngha không biết sao mà nói được.
Tôi thấy bà Hoàng-hậu và các công-
chúa ngồi trong cung, có cung-ngia theo
hầu hạ. Hoàng-hậu thấy tôi thì cười và
đưa tay ngan qua cửa sổ cho phép tôi hun.

Đấy tôi chẳng kể mỗi vật lạ mà tôi thấy
trong đền-vua, vì tôi có làm một cuốn
sách lớn, lúc này cũng gần rồi, trong
sách ấy tôi nói về nước Li-li-bu từ hồi
đựng nghiệp cho tới ngày nay, về các đời

vương, về giặc-giã trong xứ, về chánh-trị
luật-phép, văn-tự, các đạo, thảo mộc và
cắm thú trong xứ, coi rất vui và rất hữu
ích. Tôi có ý thuật sắc việc xây đến nội
trong chín tháng tôi ở tại xứ ấy mà thôi.

Được thông thả nửa tháng rồi, thì có
quan Thượng-Thor Ren-ro-gian (Reld-
resal) đi với một tên quân hầu, đến nhà
tôi. Ngài để xe ngài xa nhà tôi một đôi,
đi bộ lại nhà và xin tôi cho phép ngài
bán-bạc cùng tôi một giờ. Chúng tôi
mới nằm xuống, dựng ngài đứng, dò-
miệng trong tai tôi mà nói. Ngài lại chẳng
chịu vậy, đôi đứng trên bàn tay tôi mà nói.
Ban đầu ngài khen mừng tôi vì tôi được
thả-lòng, sau ngài mới nói cùng tôi rằng
ngài cũng có tàu giùm cho tôi nữa. Ngài
lại phân rằng nên triều-dinh không đoái
nghĩ đến tôi, thì tôi đâu được thông-thả
sớm vậy, vì trong xứ tuy có binh, rông tướng
mạnh, song còn phải kiên hai mũi nghịch,
một mũi trong nước, một mũi nơi ngoài-

quốc. Tôi xin nói cho khán-quan biết,
trong nước có hai phe, một phe mang
giày cao gót, một phe đi giày thấp gót.

Có kẻ bàn rằng, đời tiền-đế thì dùng
phe mang giày cao gót. Còn Đức-vua hiện
thời lại ra phe giày thấp gót. Vì vậy nên
Đức-vua mang giày thấp gót hơn tất.
Giày ai mà thấp lắm thì cũng còn cao
hơn giày Đức-vua 2 ly.

Hai phe nghịch với nhau cho đến đời
không ăn uống cùng nhau, mà cũng không
nói chuyện với nhau. Phe đi giày cao
gót thì đông mà khó g có quyền phép bằng
phe đi giày thấp gót. Một nỗi li quan
Thượng-Thor lại sợ Đông-cung-thái-tử, sau
lên nối ngôi trời, dụng phe đi giày cao gót,
vì lúc này vua cha còn sơ-sơ đó mà ngài
còn mang một chiếc giày thấp, một chiếc
giày cao; vì vậy nên ngài đi có hơi cà
nhót. Một nỗi ngài lo nước ở cũ-lao Bô-
lo-phúc-cu (Pietuscu) cũng là đại-quốc,
bờ cõi lớn, binh-mã đông, qua xâm lấn;

không nói cho thầy hiểu rõ. Lúc quan thăm vấn vừa xong, tôi tính Xảo-châu với Mai-Anh phải ở riêng mới được, nên tôi cậy thầy đưa Mai-Anh đến ở ngụ nơi nhà bà Hà-phu-nhân đó thầy có nhớ không? Nhớ thì nhớ vậy mà thôi, chớ còn hiểu hai nàng mà ở riêng nhau đó tôi không hiểu ý chi hết.

— Vì lúc họ tôi nghĩ cho Mai-Anh và Xảo-Châu, cả hai đều có tình-phu, mà trong nhà Vương-vĩnh-Tiên, trừ hai chị em nàng ra, thì chẳng có ai là người thân, nên việc chú của hai nàng mà bị giết đó là một việc rất trọng đại, chắc sao hai ả cũng tiếm tình-phu của mình mà thương lượng, nếu hai ả ở chung một chỗ, chị ả ngại em, mà em cũng e chị, thì bất tiện cho mình họ thám, nên phải lập thế cho hai ả ở riêng nhau.

— Nói vậy hai chị em nàng đều có tình-phu hết sao?

— Việc ấy tôi chưa hiểu đặng, song lúc thầy đưa Mai-Anh đến nhà Hà-phu-nhân đó, Mai-Anh ngồi trên xe lấy việc chỉ mà việc một phong thơ, rồi bốn thân đem bỏ vào thùng thơ, có phải vậy chăng?

— Thiệt quả như vậy.

— Vậy mà thầy có hiểu cái thơ ấy năng gửi cho ai đó chăng?

— Thiệt tôi không hiểu.

— Thầy ngồi một xe với nàng mà thầy không hiểu, bức thơ ấy năng gửi cho Nghiêm-thiên-Lý ở tại Cao-thăng khách-sạn, nơi đường Hanh-Lợi đó, bởi có ấy nên tôi mới nghĩ cho va.

— Ủa! mà sao anh biết được rõ lắm vậy? Tiểu-qui Trinh-Thám mỉm cười mà nói rằng: « Tôi bộ-hạ của tôi nó ngồi trên xe, sao mà không biết.

— Anh nói cái, tôi mới lấy làm lạ! Thiệt rõ ràng tôi kêu xe cho Mai-anh, rồi một tôi, một nàng với thằng đánh xe mà thôi, chớ có ai nữa đâu mà anh nói có bộ-hạ của anh.

— Người đánh xe đó là bộ-hạ của tôi, tên là A-Nghiêu, tôi hiểu nó giả làm kẻ đánh xe mà theo hai người đó chớ ai.

— Trời đất ôi! vậy sao? Thiệt quá rồi đó, hèn chi mà thiên hạ họ đặt cái hiệu riêng cho anh là Tiểu-qui cũng phải, nếu vậy những sự tình của Nghiêm-thiên-Lý, có khi anh đã rõ thấu hết rồi, sao anh không cho tôi hiểu với.

— Tiểu-qui Trinh-Thám lại cười rằng: Cái

nghề trinh-thám thì mỗi người đều có ý riêng, tùy cơ ứng biến, những việc của tôi tưởng-tượng theo ý riêng tôi cũng chưa dám chắc, nếu dám mà tỏ hết với thầy, rồi thầy cũng cứ theo đó mà tưởng như tôi, thì ắt chẳng có phương hay nào khác nữa, nên để cho thầy tìm kiếm theo ý riêng của thầy, tôi nghĩ theo ý riêng của tôi, hoặc may tam ngụ thành hiện, mới ra mới chớ.

— Anh nói như vậy, tôi nghĩ ra thiệt cũng là một ý-kiến hay, vậy xin anh nói cho tôi biết rõ cái lai-lịch của Nghiêm-thiên-Lý coi ra thế nào rồi tôi sẽ liệu.

— Va là người Ân-Lê, vì vậy việc lai-lịch của va cũng khó mà tra cứu, cho nên hôm trước tôi có đánh dây thép qua Anh-quốc, mà cậy người tra phòng, hồi sớm mai này tôi mới được tin trả lời, vậy thì để tôi đưa cái dây thép trả lời ấy cho thầy coi thì rõ. — Nói rồi liền thò tay nơi đầu đường mò lấy dây thép ra đưa cho Lại-xuân-Điền.

(Sau sẽ tiếp theo).

NGUYỄN-CHUYÊN-SÁT.

Quan Thượng-Thor lại nói tiếp với tôi rằng: « Nếu mà quân lính nước Bờ-lơ phúc-cu thấy ông, thì chắc chúng nó nói ông ở trên trời sa xuống. Lại các ông làm sứ, từ sáu ngàn năm nay (6 ngàn năm hay là 500 năm) viết tình là sứ nước Li-li-bu với xứ Bờ-lơ-phúc-cu mà thôi. Hai nước này gây thù kết oán và chinh-chiến với nhau hơn ba mươi sáu ngàn (3 năm) cũng vì cơ này mà ra: dân trong nước giao-ước cùng nhau hề có đập trứng gà trứng vịt mà ăn thì phải đập đầu lớn. Mà khi Thái-Tử nước ta, Lôi còn nhỏ, có một lúc đập đầu nhỏ và bị đứt tay. Rồi đó, người lại ban chiếu cho nhơn dân hay, phải đập đầu nhỏ; nếu ai không tuân thì bị tội nặng. Dân-sự bất-bình mới dấy-loạn sáu lần, làm cho hai vị đế-vương, một vị thì bị thì còn một vị thì bị phế. Trong cơn nguy-biêng làm vậy, các vua bên Bờ-lơ-phúc-cu sai sứ sang nước ta đặng

nói cho vua ta biết rằng, các vua bên không phục vua ta vì vua ta cải lời dạy của ông Luc-trô (Lustrogg) dạy trong sách Bờ-lơ-dờ-cờ-ranh (Blundecral) hồi thứ năm mươi bốn. Dân dấy-loạn này bị chết hơn mười một ngàn tên. Chứng dẹp loạn được rồi thì dân sang qua nước Bờ-lơ-phúc-cu mà ở. Và lại trong sách Bờ-lơ-dờ-ranh không có dạy phải đập trứng gà trứng vịt đầu lớn hay là đầu nhỏ, duy có nói như vậy mà thôi: Các người có đạo, phải lựa đầu nào để đập dặng mà đập trứng gà, trứng vịt, theo ý tôi thì ai đập đầu nào thì đập tùy ý, hay là để cho Đức-vua định lấy mà ban chiếu cho dân tuân theo.

« Đương chinh-chiến, nước ta bị mất hết 40 chiếc tàu lớn, không biết hết mấy chiếc tàu nhỏ và 30 ngàn binh thủy và binh bộ. Binh nghịch cũng haonhiều như vậy, mà lúc này đây, nước Bờ-lơ-

phúc-cu đương sửa-soạn tàu bè rất nhiều đặng xâm phạm nước ta. Đức-vua có lòng trông cậy ông nên dạy tôi sang thuật việc này cho ông nghe và coi ông liệu thế nào.

Chứng tôi mới cậy quan Thượng-Thor về tàu lại cùng Đức-vua rằng tôi sẵn lòng giúp Đức-vua, đầu sống thác, cũng chẳng sợ tất dặng, quyết chỉ phòan vương-nghiệp mà thôi.

Quan Thượng-Thor nghe tôi nói như vậy, thì kiêu tôi mà về, coi bộ rất hân hoan.

(Sau sẽ tiếp theo).

NGUYỄN-DÁ-NHIÊM.

TÚY KIỀU GIẢI NGHĨA

(Tiếp theo)

Chung quanh những nước non người,
Đau lòng lưu lạc nên vài bồn cầu,
Ngậm ngùi dựa bức rèm châu, (1)
Cách tường nghe có tiếng đầu
hòa vãn,
Một chàng vừa trạc thanh xuân,
Hình dung chải chuốt áo khăn
còn càng.
Nghĩ rằng: Cũng mạch thơ
hương, (2)
Hỏi ra mới biết là chàng Sở-
khanh,
Bóng nga thấp thoáng dưới
mành,
Trông nàng chàng cũng ra tình
chơi voi,
Thân ôi! sắc nước hương trời,
Tiếc cho đầu bóng lạc lải tới đây,
Giả danh trong nguyệt trên mây, (3)
Hoa sao hoa khéo đua đây bày hoai
Tức gan riêng giận trời già, (4)
Lòng này ai tỏ cho ta hời lòng.
Thuyền quỳn ví biết anh hùng,
Ra tay tháo cũi sổ lồng như chơi. (5)
Song thu nửa khép cánh ngoài,
Tai còn đóng vọng (6) mây lờ
sắt đĩnh.

Kiểu ngó ra chung quanh thì thấy những non nước người, nên đau lòng cái thân lưu lạc với một bài thơ tám câu.

Làm thơ vừa rồi ra trước cửa đứng dựa rèm châu, thấy nghe bên kia có tiếng người ngâm nga họa vãn.

Kiểu liền ngó qua thấy người vừa trạc thanh xuân áo khăn lòa lẹt, hình dạn đoan trang.

Kiểu nghĩ rằng: Ấy cũng là kẻ thơ hương, bởi kẻ hầu hạ mới biết tên va là chàng Sở-Khanh.

Kiểu cố ý thấp thoán qua lại dưới mành mành, bên kia Khanh cũng tỏ tình đứng chơi với trước các.

Rồi Khanh than rằng: « Người sao xinh như sắc nước hương trời, tiếc cho thân thể như vậy sao mà lưu lạc đến đây. Nghĩ danh giả ấy ví như Hằng-nga trong cung nguyệt ở trên mây, như hoa dưới thế, mà đua đây như thế.

Thiệt cũng tức gan riêng giận ông trời già; lòng ta thương thăm cho ai như thế, mà không biết ai có tỏ lòng ta chăng.

Nói thiệt gái thuyền-quỳn kia như có biết ta đây là anh hùng, thì ta nguyện tháo cũi sổ lồng làm nghĩa.»

Lâu hèn này cánh ngoài nửa khép nên mấy lời đĩnh sắt của Khanh nói thì Kiểu đã nghe lọt vào tai.

NGHĨA XUÔI:

Kiểu liếc xem coi ai đó, thì là người vừa trạc thanh xuân, áo khăn lòa lẹt, hình dạn đoan trang, Kiểu mới nghĩ thầm rằng: « Người này phong thể coi ra cũng phải cách học-trò, rồi hỏi lại kẻ hầu hạ mình, mới biết rõ Sở-Khanh là tên cậu; Kiểu cố ý đi ngan qua lại dưới mành mành, bên kia Khanh cũng tỏ tình đứng chơi với trước các. Kiểu đứng nghe vẫn

vẫn tiếng Khanh than thở rằng: « Ôi!! Thâm thay cho kia xinh đẹp như hương trời sắc nước, tiếc cho thân phận đường ấy, không biết sao mà lưu lạc đến chốn này? người sao mà xinh đẹp như tiên nữ, mắt trắng, mặt mày tươi tốt như hoa, mà đua đây như thế; thiệt cũng tức gan, riêng nghĩ giận trời già, lòng ta thương thăm như thế, mà không rõ có ai biết cho ta chăng? Nói thiệt, ví như gái thuyền-quỳn kia có biết ta là trai anh hùng, thì ta nguyện ra tay tháo cũi sổ lồng cứu người làm nghĩa.» Bên này lâu, song thu nửa khép, tiếng dội qua, Kiểu đứng nghe tỏ rõ những tiếng sắt đĩnh.

DIỄN TÍCH:

(1) Họa vãn Tây-sương truyện: Cách tường nhi thù họa đảo thiên minh. Nghĩa là: Cách một vách tường họa thơ với nhau đèn sáng (Trong truyện Tây-sương nàng Thôi-oanh-oanh và anh-nhân là Trương-quân-Thoại mỗi đêm đèn mái Tây-sương mà họa thơ với nhau. Coi truyện Tây-sương thì rõ).

(2) Thơ-hương là: Người có ăn học.

(3) Trong nguyệt trên mây, câu này: Sở-khanh ý khen tiếc Túy-Kiểu, vì Kiểu xinh đẹp như nàng Hằng-Nga ở trong cung nguyệt trên mây.

(4) Trời già: Là lão-thiên.

(5) Tháo cũi sổ lồng. Sở-Khanh nói nếu Kiểu biết tới bản thì hẳn sẽ ra tay tháo cũi sổ lồng mà đem Kiểu ra khỏi chốn thanh-lâu.

(6) Đóng-vọng là: Tiếng nói Sở-Khanh dội qua Kiểu nghe lọt vào tai.

(Sau sẽ tiếp theo)

TRƯƠNG-MINH-BIỆN,

EDEN-CINÉMA

Tuần tới này bạn hát bóng Eden-Cinéma hát hay và vui quá, liệt-vị hãy đến mà xem chơi cho tiêu khiển.
Hát tuồng nàng Liberté, thiệt là nữ trung hào-kiệt.

THI PHỔ

Hòa nguyên vận thi Quốc ức
trong báo Công luận số 89.

Mưa cầm gió bất lụy chan đầy,
Ước vọng trùng phùng chí đây;
Đông bích chàng dành khơi đậm bước,
Tây lâu thiếp lương ngóng chừng mây.
Chật thương đêm quạnh dầu voi đĩa,
Chứa thâm ngày thâu nước nhãn mây.
Sầu vẫn bao nhiêu ân ái cũ;
Lang buồn cách huệ khôn khuây.

Quốc-Bửu đề.

Bộ vận

Song quê xẻ xẻ bóng trăng đầy,
Ngồi với trăng mà chạnh nỗi đây;
Ngàn dặm bóng tin bình hóa đá,
Một mình nương gối tóc vô mây.
Kép công nàng Huệ ngày thêu gấm,
Vân mặt chàng Trương lúc vẽ mây.
Vô vô phương trời thơ nhận cách;
Tương tư dấn dấp khó làm khuây.

(Baelieu) Trương-phụ: HUYNH-TỔ-BA đề.

Cung tụng M. Nguyễn-văn-Vĩnh
thi đậu Tri-huyện

Văn chương hàng giới chí Tiêu Tào,
Hội thi mừng anh tiếng nổi phao,
Trước điện chốc đà tuôn dầu ngọc,
Ngoài biển ác sẽ trở hoa đào,
Thang mây bước vững xe cầm hạt,
Đường ngọc tón nhuần nghiệp bút đao,
Áo gấm vẽ làng thêu sắc rạng,
Hãy bày công ngợi buổi phong chào.

Hưu chúc

Phong chào sự nghiệp ước gây nên,
Đàng hoạn công vui với chí bền.
Trăm tuổi công danh này mới mới,
Chín từng quan trước bước lên lên,
Nhà an đơn quế xôn-xao 'rở,
Trần trị quan dân rộn rứt khen.
Trăm dặm ân ngoài ngàn dặm mến,
Gương trọng đề tiếng sấm vang rền.

Hưu khuyên

Sấm vang rền ngợi đức người thanh,
Trần trọng xin thương dưới chúng lành,
Đạo chánh đề cầu cần là hữu,
Lòng nhân thêm sắc cửa trăm anh,

Hạ xa hện trẻ hầu tre ngựa,
Chủ quận vì dân chớ một tình,
Vi vọng muôn nhà rặng phật sống,
Ngàn thu công trọng cái thịnh danh:

Baria, Võ-Bức-VĨNH.

Kính phò.

Giấy LE NIL là giấy tinh-anh thượng hạng

DENTIFRICES
THUỐC ĐÁNH RĂNG CỦA CÁC CHA
BÉNÉDICTINS
de SOULAC
LÀM RA
Thuốc nước, thuốc sệt, thuốc
bột hay là xà-bông.

LIÊN-THÀNH

ĐÔNG-DƯƠNG SẢN-VẬT CỔ-PHÂN-HỮU-HẠN CÔNG-TY

Tư-bản hiện được: 93.200.000

Mỗi cái tại CHOLON, Quai Testard số 3

Nhãn hiệu này in giấy mà dán vào chỗ hồ trét nắp tin, chỗ bôi sơn đầu ngọn lái, là chỗ để thay đổi những chữ làm dấu riêng là a, b, c, d, e, g, h, k, m, n, x, t, trên nắp vòm đó đóng hai chữ 城蓮 ai muốn mua nước-mắm thiệt, thì phải coi cho kỹ.

Ai muốn mua nước-mắm thiệt, thì mua những thứ nước-mắm hiệu đã cấu-chứng (Marque déposée) của Công-ty « LIÊN-THÀNH » đây.

LIEN-THANH. Cần khải

NIH-THIÊN-DƯƠNG

PHARMACIE ASIATIQUE

38, Rue de Canton. — Cholon

Tiệm chỉ ở tại Q. Áng đông, Đng Lương y Vi-Lê-Sanh ở ra.

Suu-Độc-Linh-Dược

(THUỐC TRỊ BỆNH TIÊM-LA)

Bệnh Hoa-liều là một mũi giặc lớn trong đời văn-minh thế giới, hề n'ang lây nó ăn chẳng biết ngon, ngũ không yên giấc, ấy là một giặc bệnh rất hiểm, rất độc, cho nhân-quần xã-hội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay những anh-lùng hảo kiết, có nhiều người vì nó mà phải bỏ mình cùng tuyệt giống, hoặc di truyền lại cho vợ con, ấy cũng đều tại dùng lầm phương thuốc.

Chớ như tiệm tôi đây, từ ra làm thuốc đến nay, vào trị các bệnh Hoa-liều cũng đã nhiều, gần khắp trong thế-giới, cho nên mới thấy được nhiều cái mới lạ mà nghiệm ra, vì có nhiều thầy trị bệnh Hoa-liều thì hay dùng những vị Bả-đậu-suro g mà xô cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà đắng xươ-g, như vậy thì chẳng những là hại thân mà lại không còn sanh con nữa đặng, át phải tuyệt giống tuyệt nòi, cái sự hại ấy rất to. Và chẳng hề cái độc mà nó vào mình, thì nó cứ vào theo mấy nơi mạch máu, chớ không phải là ở hoai một chỗ, nếu xô như vậy mà xô ra mấy nơi mạch máu trong cả châu-bán đặng sao? Bất quá là lúc cái nhiệt độc nó đương hành mà cho xô ra, hoặc cho nó hạ xuống, đặng mà làm cho bệnh giảm xấp thời đó mà thôi, chớ nói lãnh chỗ độ-ấy hay là mạnh trong mình một hai tháng thì là làm to làm đó.

Bởi tôi xét rõ các cơ-ấy, nên phải tìm các phương thuốc và hiệp với các ông Lương-y đặng nghiệm cứu các chứng bệnh ấy mà chế thuốc này ra đặng, để mà cứu người và giúp đời, và lại làm thuốc cũng là hòa-bình, không ngừn cũng không xô lắm, bệnh nặng thì n'oi ngày xô hai lần, còn bệnh nhẹ thì mỗi ngày xô một lần, không đau bụng, cũng như thể người mạnh lại dần vào các nơi mạch máu mà đuổi các chứng độc, hoặc theo mồ hôi, hoặc theo đường tiêu-tiền, hay là hơi thở mà ra. Dầu cho người không phải bệnh Hoa-liều mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch sạch sẽ, ăn đặng nhiều, ngũ yên giấc và sửa diện-mạo sáng láng, tinh-thần khỏe khoắn.

Chỉ trị các chứng bởi bệnh Hoa-liều kể ra sau này:

Phong thấp đau xương,	Bán thân bất toại,
Tim-lá lẽ lồi,	Đương-mai mọc mọc,
Đau bệnh họ-xoai,	Ứng thư nhọt ghẻ,
Huyết khô huyết độc,	Lát voi lát đờng tiền,
Ghế độc lây lỵ,	Vô danh thủng độc,
Hạch nơi chỗ độc,	Các chứng độc ngoài da.

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin đừng có tiết tiền, hãy mua mà uống, vì thuốc này trừ dứt nọc chẳng còn tái đi tái lại nữa.

Cách dùng Mỗi bữa sớm mai uống thuốc nước một muỗng và tối trước khi ngủ một muỗng. Còn thuốc hườn, uống mỗi lần ba hườn sau khi ăn cơm trưa và tối, phải ấm mỗi ngày một lần và phải cứ ăn đồ chua, đồ sống sít.

Mỗi ve thuốc nước và thuốc hườn giá là..... 3\$00

TRAI THỢ MỘC MICHEL

Nguyễn-hiệp-Hòa

Tại chợ Lái-Thiêu

Tại trại tôi có đóng sẵn các món là Bàn ăn mặc-dá dài, có cần 2 kiêu. — Bàn ăn mặc-dá tròn có kẻ thành. — Bàn ăn mặc-gỗ liền 4 kiêu. — Bàn tròn 4 trụ mặc-dá. — Bàn tròn 4 trụ mặc-cây. — Bàn xây cốt mặc-liền. — Bàn lau 12 trụ. — Bàn khách (salon). — Bàn rượu (apéritif) 3 kiêu. — Váng một chơn tiện, váng ghỗ hai, và váng ba, Tủ thờ, cần 3 kiêu; Tủ áo, Tủ rượu (buffet); giá nón dù (Porte parapluie et chapeau), Trụ kiền (colonne) ghế bán-kết (Banquette), ghế ngồi 5 kiêu, ghế Bàn nguyệt, bàn viết 3 kiêu, vóng một bàn đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiểu kiem thời, bằng cây trắc, cầm lai, gỗ toàn là cây danh mộc, thợ làm khéo léo tinh xảo, không giả dối.

Xin quí ông có muốn dùng các món đồ chưng dọn trong nhà, thì xin gửi thơ, hay là thân hành đến tại tiệm tôi, tại chợ Lái-Thiêu đường ra công-xi heo (Abattoir), hoặc mua hay là đặc, thì tôi sẵn lòng làm mau và vừa theo ý quí-vi.

CHỦ TRẠI MỘC,
cần khải

CAFÉ RESTAURANT

45, rue Amiral Courbet
SAIGON

Kính cùng chư quí ông quí thầy đặng rõ:

Nay tôi mới lập một quán cơm Tây tại đường Amiral Courbet số 45 Saigon ngang nhà Khách-sạn Nam-đông-Hương, có đủ đồ ăn và bánh mứt cùng đồ điểm tâm ngon tiêu bõ. Cúi xin chư ông, có đi đâu tiện đường, ghé quán tôi chơi, tôi sẽ làm cho vui lòng đẹp ý chư ông.

SÁU HOÀN, cần khải

ICH-NGUON-DUONG LAO DUOC PHONG

Ở ĐƯỜNG AMIRAL ROZE, SỐ 55, TẠI CHI-QU-CỦ SAIGON

丸 補 雙 衣 全
KIM-Y-SONG-BO-HOAN
(Thuốc bổ khí huyết)

Lấy là tự nhiên mà luận sự sống của người cũng như sự sống của thảo mộc vậy, loài thảo mộc xanh tươi thì trái thì tươi tốt đến-sơ, song cả ngày bị sương nắng gió chẳng động nhuyển giọt mưa cũng nhờ hơi sương tuyết đầu rậm rạp cho làm cũng khô thế thành mầu đen-dại cho đặng, nên sự ra sự sống của người cũng vậy. Phạm người bình sanh nương nơi tính mạng mà tính mạng do nơi huyết khí, huyết khí giúp đỡ tinh thần hệ tinh thần sung túc thì sự nhớ tưởng sâu xa, còn huyết khí dùng hoà đả đả thì thân thể cũng cải mạnh đặng, tính mạng vững vàng. Bởi vậy người sanh ra phần nhiều lúc nhỏ vì đức tính tệ sắc dục không chừng, hoặc lo lắng quá độ, mỗi mỗi hay gắng sức nhọc lòng, cứ chỉ thất tiết, nên phải hao kém tinh thần, lượng với khí huyết, xảy ra đến tiên thiên hậu thiên thiếu hụt nhược, người khí kém suy, nên muốn cho thân thể hoàn toàn lại như xưa, thì phải bồi bổ huyết khí, dùng đường tinh thần khác nào như loài cỏ cây kia gặp cơn khô héo muốn cho tươi tốt lại thì phải vun phân tưới nước cho kịp thì ắt trở nên tươi mầu tốt tươi mà đơm bông trổ trái, vì vậy nên người mà bị suy nhược rồi thì phải bồi bổ khí huyết, vun quén tinh thần ắt đặng phần diên niên ích thọ trường tử lương phương ấy là lẽ thường trong sự vệ sanh của người.

Nên Bản-Đường gia tâm chính xét mà chế nên phương thuốc Sâm-Nhưng-Kim-Y-Song-Bổ-Hoan này rất nên thần hiệu, chọn 1 loại thuốc tốt và cao vị tánh hoà hoãn không nóng không mát phối hiệp trụng theo phép điều dưỡng người khí, bổ ít tinh thần, áo vàng bao sáp bảo chế kỹ càng, công hay thượng phẩm phòng trị các chứng bệnh kể ra sau này:

Tinh kém huyết khô. Mãnh gây vóc ốm. Mỗi lượng tê gối. Bất hoà tử chí. Tinh thần kém suy. Chẳng vui phòng sự. Lao tâm tiêu tử. Mộng mị đi tinh. Tờu sắc không chừng. Tham vui quá độ. Xảy xam mắt mây. Nước đầu chẳng vàng. Đêm nằm trên trọc. Ăn uống không tiêu. Làm việc quá nhiều. Ngủ không yên giấc. Khi mệt khi khỏe. Bệnh hậu thất điều. Các chứng kể đây. Trị nên hiệu nghiệm. Thuốc này màu nhiệm. Bởi bổ tinh thần. Chẳng sánh tiền đờn. So tây thuốc phạt.

Nguyên tiệm tôi đã khai sáng từ năm 1863 đến nay, chuyên chế ròng các thứ thuốc hay thần hiệu, đều có dùng cái nhân Mầu-Đơn phụng làm tin, có lời bán trong các tỉnh Nam kỳ, xin chi từ qui-vị có dùng phải nhìn cho kỹ, ắt khỏi lầm đờn giả-mạo, còn như chu-vị ở xa chợ nhằm chỗ không có, mà muốn dùng thuốc của tôi, hoặc mua về bán, xin viết thư cho tiệm tôi rõ, thì tôi sẽ gửi thuốc lập tức, mà gửi *contre remboursement*, nghĩa là đi m tiền đến nhà thơ mà lãnh thuốc, còn về bao thơ như vậy: **M. A. Anh, rue Amiral Roze n° 55 Saigon.** Vốn tôi hàng giữ một lòng chắc chắn (Tiên nghĩa nhi hậu lợi) Ich-NGUON-DUONG.

Thuốc bổ này bất luận đờn ông đờn bà già trẻ chi dùng đều bổ khí huyết, sanh hóa tinh thần sống lâu mạnh mẽ, mau sanh con, già trẻ nên trẻ còn dương trẻ lại thêm sức lực mạnh mẽ, thân thể sung túc da thịt mịn màng còn như những người suy nhược nhiều bởi bệnh hậu, (đau mỏi mệt) yêu đuối dùng luôn thuốc này trong một tháng chắc thấy bồi bổ thân thể mạnh đặng, tráng kiện tinh thần lại như xưa chẳng sai và lại trừ các chứng bệnh hay sẽ đờn (điễn lian), rõ ràng là một phương thuốc vệ sanh rất hay rất quý trên đời.

Một hoàn giá..... 0\$50
Trọn hộp bốn hoàn giá... 1\$80

丸 鳳 坤 科 婦
Phụ-khoa-khôn-phụng-hoàn
THUỐC ĐIỀU KINH CHUÔNG TỬ

Phạm người đờn bà đường kinh nguyệt có chứng thì đặng mạnh giới hàng ngày, đến gặp cơn sanh đẻ mà đặng mạnh giới cũng bởi nhờ nơi thân thể dùng hoà khí huyết sung túc mà ra. Song ai cũng mong mỗi đều mạnh giới việc kinh nguyệt cho đúng kỳ và cơn sanh đẻ đặng bình an mọi sự, mà chẳng hay tìm phương giữ mình, tìm thuốc hay dùng ngăn ngừa trước cho khỏi đến hậu hoạn về sau, vì như cây cò mà đặng tốt tươi nhờ bởi khí âm dương hoà hoãn, còn người mà đặng mạnh mẽ là nhờ nơi khí huyết điều hoà, nên mọi người phải lo phòng trước lúc chưa bệnh, hay hơn là để gặp bệnh mới lo tìm thuốc hay. Xét cho kỹ người sanh thường hay có bệnh không chừng. Đây tóm một đứ

CÁO BACH

dại khái của đờn bà khí kinh nguyệt và cơn sanh đẻ là đều rất quan hệ mà nói, còn kỳ dự biết bao nhiêu chứng bệnh hay xảy đến thỉnh linh kể sao cho xiết. Nên bản đường có chế phương thuốc Khôn-Phụng này thiết là một phương thuốc thượng hạng thuốc đá hay lại hiệp sức diệu được và bảo chế kỹ càng, bao sáp làm hoàn tánh được mỗi mỗi đều trụng theo cách điều kinh chương tử rất nên thần hiệu, thiên hạ khắp dùng đã là, rõ là một phương thánh dược trên đời, nếu người đờn bà mạnh mẽ mà thường dùng thuốc này thì chắc mạnh giới luôn luôn không hay đau vặt, còn đờn bà có chứng thì mau sanh con, chỉ như đã có thai lại thêm bồi bổ cho an thai và giúp sức mạnh mẽ đến cơn sanh đẻ, chẳng vậy mà thôi. Dầu con gái mới lớn lên dùng thuốc này cũng hữu hạn lắm là em điều ho đờn kinh, bồi bổ khí huyết da thịt mịn màng, thanh tươi nhan sắc, thân thể phương phi, diệt trừ bá bệnh. Thiết là một phương thuốc vệ sanh của đờn bà.

TRỊ NHỮNG CHỨNG

- 1 Đờn bà khí huyết kém suy, đường kinh không tới chậm con.
- 2 Đường kinh hư, hoặc khi nhiều khi ít, trời sức không chừng.
- 3 Bởi đường kinh không tới biến ra chứng đau bụng.
- 4 Đường kinh bế, nghẽn hàn, đi máu.
- 5 Đường kinh xấu huyết dợt dạt hoặc đỏ bầm.
- 6 Huyết bạch, huyết băng, thân thể ốm o, tinh thần già dợt.
- 7 Hoặc lo lắng nhiều, mệt nhọc châu thân bại hoại.
- 8 Nghẽn, tức đau lưng mỏi gối, ăn không tiêu, nhứt đầu, bụng dạ bất hoà, mặt mày xạm xám.
- 9 Thai bệnh, máy động chẳng êm thân thể mới té tự chi phát thủng.
- 10 Lúc sanh đẻ huyết dư còn lại, hoặc nhao (thai y) ra không hết mà sanh bệnh.

Các chứng nói trên đây dùng đến thuốc Khôn-Phụng này tức thì lành đã.

Mỗi một hoàn giá..... 0\$40
Nguyên một hộp 4 hoàn giá... 1\$50

MY KÝ

Tiệm họa chơn dung và khắc con dấu ở đường Turc, số 16

NGANG NHÀ HÀNG MOTTET, SAIGON

Kính cáo cùng quý khách đặng hay, tại tiệm tôi có làm mà đá bằng đá cẩm thạch đá xanh Tonkin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mũ thụng bằng cây, chạm bản đồng cùng hoa điều thảo mộc theo lá nhân hiệu, vân vân....

Mộ bia chạm bản đá cẩm thạch. Có thợ họa chơn dung nhâm hình người mà vẽ bằng dầu sơn vô bố, nước thuốc, mỵ Tầu, viết chỉ than, hoạ biển liễn và tranh, họa sơn thủy. Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.

TRUONG-NGOC-GIU cần khải.

QUYNH-MỸ

NGUYỄN-NGOC-CU

Số 20, đường Amiral-Courbet (CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, củi, nước-mắm, tằm, cám, trà-hột, trà-tàu, thuốc hút cùng các vật dùng khác.

Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán ròng nước-mắm ở tỉnh Bình-thuận; không bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến bằng phố, gửi giấy, thì có kẻ đem đến nhà chẳng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ nghỉ sạch sẽ tử tế. Muốn dùng cơm từ bữa ăn, hay là muốn dùng cơm thặng-lụng đặng. Lại có chỗ nghỉ ngơi thong thả, xin chi ông ghé chơi một phen thì hơn.

Kính cùng chư-vị đặng rõ:

Tiệm tôi khắc các thứ con dấu bằng đồng, bạc, đá quý, con dấu thường đặng và con dấu có ngày tháng thay đổi, hoặc con dấu in chữ nổi, không phải in chữ mực, (Timbre sac et humide dateur automatique) có mục-lục các thứ con dấu để qui-khách lựa dùng và để giá tiền rất rẻ. Xin qui-khách hiểu rõ, tôi rất cảm ơn lòng biết ơn.

T. KHANH-LONG
Graveur
149, rue Catinat, Saigon

LỜI RAO

Kính cùng tôn bằng quan khách đặng hay: Nhà ngừ, hiệu ĐƯƠNG-HUỆ-VINH-PHÁT, ở đường AMIRAL COURBET, môn bài 53, Saigon, phòng vệ sạch sẽ tinh anh, đã rộng rãi mát mẻ, mà giá tiền rẻ hơn, lại gần gare chánh Saigon, rất tiện bề cho quan khách tới lui, xin rộng lòng thì ân một chuyến thì sẽ rõ trong tiệm chúng tôi lễ hiền kính sĩ là tuê nào.

ANTOINE BÀU, đôn kính.
N 53, Amiral Courbet.

E. POURTOU

Đường Amiral-Dupré, số 33 đờn 39 SAIGON

Bán rượu chất đỏ, trắng hiệu Médoc, hiệu Bordeaux, hiệu Bergerac, hiệu Fronsadais, hiệu St-Emilion, hiệu Beaujolais, và hiệu Bourgogne.

Có nhân giải rõ ràng chứng có rằng không có pha trộn mạnh, ai muốn tranh bán không nổi, vì rượu tốt mà giá lại rẻ.

BÓN HIỆU SAI TRỄ ĐEM ĐÊN NHÀ

Bón hiệu có làm tờ giao kèo với sáu chủ vườn làm rượu có tiếng tại xứ Médoc, và bảy chủ vườn có danh ở xứ Bordelais. Kina Pélalo Goudron Robert khai vị từ có danh và hiệp theo phép vệ sanh hơn hết.

Rượu Sam-banh, rượu bọt cật Sam-banh, rượu chát, thượng mỵ từ hiệu Bordeaux, hiệu Bourgogne và rượu ăn bàn rất nhẹ nhàng.

TRONG LỤC CHÂU AI MUỐN MUA SẼ CỚT ĐÊN CHO SONG CHỮ MUA PHẢI CHỊU TIỀN SỞ PHÍ

NAM-HÔNG-PHÁT

KHÁCH SANG

ở đường Boulevard Bonnard, số 106 ngang Gare xe lửa nhỏ Saigon-Corap, lại chợ mới Saigon.

Bán rượu tây và sữa xe máy, dờn coccacoe và dờn alcool.

Có cho mượn phòng ngủ sạch sẽ rộng mát, giá rẻ.

Qui-quan, Qui-khách ở xa muốn mua bất cứ vật chi thì tôi mua giảm, niếm kỳ lưỡng gửi tới chỗ ở nhà ông.

HUYNH-KUỖ-KT.

CỘT TRÀM VÀ CỤ TRÀM

Kính cùng Lục-châu chư quân-tử rõ: Tại vừa tôi có trữ đủ thứ Cẩc công Trâm và Cẩc công giá, dài vẫn nhỏ lớn đủ thứ đủ hạng, để dùng mà âm nền nhà, hay là đóng cửa cũng đặng, như Liệt-vị muốn mua bao nhiêu hoặc hạng nào thứ nào xin viết thư cho tôi mà thương lượng giá cả trước cho xong, thì tôi sẽ cho ghe chở đến nhà cho Liệt-vị.

Nay kính
TRAN-TÂN-TÀI
Marchand de bois à Rachgia,